

Vrijwilligerswerk is het non-profit collectief van en voor de samenleving

Werkprogramma Vereniging NOV

2023 en doorkijk naar 2024 - 2027

Inleiding

Vrijwilligerswerk kenmerkt zich door eigenaarschap, zeggenschap, persoonlijk bijdragen aan de collectieve waardecreatie en samenwerking. Vrijwilligerswerk is geborgd in de (lokale) gemeenschap. Het betreft zowel verenigingen, coöperaties, stichtingen, sociaal ondernemingen en burgerinitiatieven zonder rechtspersoon. Vrijwillige inzet is een onmisbare factor in de sociale basis in het leven met en inzet voor elkaar door alle sectoren heen en met positieve gevolgen voor alle facetten van de samenleving en economie, dus ook in de basis van de cultuur, de sport, natuurbeheer, dierenwelzijn, reddingswezen, inzet in het onderwijs en de vele andere sectoren.

Waar het marktdenken vastloopt in het toe eigenen van de winst door een steeds kleiner aantal mensen ten koste van onze natuurlijke leefomgeving en de samenleving als geheel, staat vrijwilligerswerk voor de andere waarde. Niet het ik en (steeds meer) bezit, maar de collectiviteit, de groep en het verantwoord omgaan onze leefwereld staan centraal. In alle hectiek van leven en steeds vaker overleven, is het maken van ruimte voor vrijwillige inzet in de eigen vrije tijd geen vanzelfsprekendheid. Zeker niet als men daarin de verantwoordelijkheid voor een grotere groep mensen, een meer complexe organisatie of (grotere) financiële belangen moet nemen.

De twee intensieve Corona-jaren hebben geleid tot het afscheid van veelal oudere vrijwilligers die toch al op een keuzemoment zaten van wel of niet doorgaan. Ook verenigingen met een meer diverse leeftijdssamenstelling ervaren meer tekorten. Omgekeerd zien we ook groei van het aantal vrijwilligers die anderen willen helpen. Aansluitend op deze heftige jaren zien we nu de invloed van crises als de oorlog in Oekraïne, de energietransitie en het energietekort, stijgende inflatie en de steeds duidelijker zichtbare effecten van de klimaatverandering. Bij de een leiden de crises tot een verlamming en bij de andere tot een extra sterke inzet.

Er zijn meerdere organisaties, met name in het werkveld van zorg en welzijn die een stop hebben gezet op nieuwe hulpvragen omdat er steeds meer hulpgevers nodig zijn. Het water loopt de huidige vrijwilligers en de coördinatoren over hun schoenen.

Vrijwillige inzet komt niet vanzelf tot stand. Initiatiefnemers, kartrekkers, organisatoren, vrijwilligers coördinatoren, besturen zorgen voor de inspiratie, de bedding en organisatie zodat mensen zich willen en kunnen inzetten.

Vrijwillige inzet is breder dan de uitvoerende organisaties alleen. Meer en meer bedrijven kiezen vanuit een bredere stakeholdersvalue-benadering ervoor om van waarde te zijn voor de gehele gemeenschap. Scholen en andere organisaties kiezen met een Maatschappelijke Diensttijd voor het bieden van een vrijwilligerservaring aan en talentontwikkeling van jongeren. COA met hun AZC's zetten zich met NOV en lokale centrales zich in voor vrijwilligerswerk voor en met name door de AZC-bewoners. Rijk, provincie en gemeente zijn als partners ook cruciaal in het creëren van de goede basis en voorwaarden voor vrijwilligerswerk. Daar waar het regel- en wetgeving betreft, maar ook het mede aanjagen van en het verbinden van de gemeenschap voor vrijwilligerswerk.

Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk

Dit werkprogramma van NOV geeft de focus aan hoe deze actoren meerjarig facilitering en rugdekking vinden voor hun werk in onze gezamenlijke visie op de sociale basis. We doen dat landelijk voor de grotere koepels en netwerkorganisaties, lokaal voor de inzet van de rond de 250 vrijwilligerssteunpunten.

September 2022

Joost van Alkemade

Directeur Vereniging NOV

Marianne Besselink

Voorzitter Vereniging NOV

Leeswijzer

In dit werkprogramma zit onderscheid tussen de reguliere en duurzame basisfunctie van NOV voor het brede vrijwilligerswerk in Nederland en de uitvoering van programma's en projecten als MDT, #Meedoen, Samen Ouder Worden, Sociale veiligheid/Gratis VOG en de Nationale Vrijwilligersprijzen. Deze programma's hebben in principe een kop en een staart zoals ook bij het Nationaal Jaar Vrijwillige Inzet het geval is en was.

Om de basisfuncties goed te kunnen plaatsen, beschrijven we eerst onze visie op de Sociale Basis en de manier waarop en waarom NOV functioneert.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Leeswijzer	4
Inhoudsopgave.....	4
Activiteit A: Vrijwilligerswerk en de sociale basis.....	6
1.1 Vier uitdagingen die investering vragen	7
1.2 Maatschappelijke outcome	9
1.3 Over NOV: Betekenis en kracht van de basisfunctie	9
2 Basisfunctie - Belangenbehartiging en randvoorwaarden.....	11
2.1 Bewustwording	11
2.2 Adaptatie	13
2.3 Kennis.....	14
3 Basisfunctie – Kwaliteit & Inspiratie	15
3.1 Vrijwillige Inzet Goed Geregeld.....	15
3.2 Good Work.....	16
3.3 Good Busy	17
3.4 Sociale veiligheid en preventie in het vrijwilligerswerk.....	17
3.5 Maatschappelijke diensttijd – MDT	18
3.6 #Meedoen	19
3.7 BestuurdersCentraal	19
3.8 Samen Ouder Worden	20
3.9 Beroepsmatige ontwikkeling van de functie coördinator vrijwilligerswerk	21
3.10 Nationale Vrijwilligersprijzen 2023.....	22
4 Basisfunctie - Verenigen.....	23
4.1 Netwerk Lobby & Communicatie	23

4.2 Netwerk Wet- & Regelgeving.....	23
4.3 Landelijk Overleg Vrijwilligersorganisaties in de Zorg (LOVZ).....	23
4.4 Netwerk Ondersteuning Vrijwillige inzet (NOVi)	24
4.5 Partners en internationale netwerken van vrijwilligerswerk.....	25
4.6 Platform Vrijwillige Inzet, communicatie.....	26
4.7 Kennisboostweken en deskundigheidsbevordering	28
4.8 Gemeenten en SPUK.....	28
Activiteit B: Good Busy	29
B.1 Inzet 2023.....	30
B.2 Stakeholders	31
B.3 Activiteiten 2023.....	32
B.4 Looptijd van de subsidie.....	33
B.5 Resultaten	33
Activiteit C: Beroepsmatige ondersteuning coördinatoren vrijwilligerswerk	35
C.1 Inzet 2023.....	37
C.2 Activiteiten 2023.....	38
C.3 Looptijd van de subsidie.....	39
C.4 Resultaten	39

Activiteit A: Vrijwilligerswerk en de sociale basis

Het begrip sociale basis laat zich niet makkelijk en eenduidig verstaan, net zoals eerdere begrippen als die van leefbaarheid, zelfredzaamheid en eigen kracht. In het fysieke domein werd dat begrip leefbaarheid geconcretiseerd in de drie woorden: schoon, heel en veilig. Maar de sociale, (inter)menselijke invalshoek van leefbaarheid heeft hele andere begrippen nodig. Als hulp gebruiken we de definitie van Engbersen en Springhuizen (1998!): *“Het geheel van organisaties, diensten, voorzieningen en betrekkingen die het mogelijk maken dat mensen in redelijkheid in sociale verbanden (buurten, groepen, netwerken, gezinnen) samen kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving”*

Vrijwilligerswerk is een ultieme vorm van participatie door mensen. Ze bepalen zelf wat ze waar doen en hoelang. Ze bepalen zelf welke talenten ze willen inzetten. De een helpt een buur via de buurtapp, de andere is bestuurslid in een landelijke vrijwilligersorganisatie. Hoe de basis voor de vrijwillige inzet ook is georganiseerd, er is altijd een sterk sociaal verband. Het samenleven in sociale verbanden die allerlei vormen van vrijwillige inzet te weeg brengen, kenmerkt zich door:

- **De breedte.** Het is breed in allerlei sectoren van de samenleving zoals cultuur, natuur sport etc. Deze organisaties zijn zowel gericht op hun maatschappelijke functie als op de bijbehorende sociale netwerken en verbanden tussen mensen. De coronapandemie liet helder zien dat leden van verenigingen die contact nodig hadden dit via dit netwerk wisten te organiseren.
- **De fijnmazigheid.** Hoe mensen zich organiseren en in welk verband is letterlijk een world wide web. Van wereldwijde organisaties tot één-op-één activiteiten en alles wat ertussen zit aan landelijke, regionale en lokale organisaties of afdelingen; een fijnmazig web omvat de hele wereld. Voor NOV is het niet anders met haar lokale lidorganisaties, lokale steunpunten vrijwilligerswerk, landelijke koepels, internationale verbinding in Europa (CEV) en samenwerking in wereldwijd verband (IAVE). Kennis over het organiseren van sociale verbanden op het eigen werkterrein worden gedeeld en verspreid in de eigen sector en in de horizontale uitwisseling met andere sectoren. Een organisatie als Scouting Nederland is lokaal, regionaal, landelijk en internationaal georganiseerd met het gezamenlijk doel in het bijdragen aan de ontwikkeling van jeugd op een pedagogisch-methodische werkwijze door vrijwilligers. In alle lagen wordt nagedacht en gewerkt aan innovatie, vernieuwing en verbetering van deze methodiek voor de kinderen die wonen in een buurt of wijk. Een paar andere voorbeelden zijn organisaties in de sport, Humanitas, Amnesty International.
- **De signalerende functie.** Sociale vraagstukken als armoede, uitsluiting, schulden, eenzaamheid worden zichtbaar en de oplossingen richten zich op de plek waar mensen met deze vraagstukken wonen. De oplossingen en de vrijwillige inzet voor deze vraagstukken krijgen op meerdere niveaus hun organisatie en interventie, vaak door gewoon ergens te beginnen, zoals bij de vrijwilligers die mensen uit Oekraïne opvangen terwijl gemeente en ondersteuningsorganisaties nog aan het overleggen zijn. De bereidheid en passie van mensen om andere vraagstukken op te lossen komt op eenzelfde manier naar voren, bijvoorbeeld bij de energietransitie, objectieve kennisvergaring of het schoonhouden van onze leefomgeving.

1.1 Vier uitdagingen die investering vragen

Vrijwilligerswerk levert met een kleine 7 miljoen mensen duurzaam een inzet in het organiseren van de samenleving en de (sociale) kwaliteit van leven. Dat organiseren vraagt een duurzame investering waar NOV een belangrijke functie in biedt met voortdurend evoluerende antwoorden op vier uitdagingen.

- A. Nieuwe vrijwilligers
- B. Diversiteit voor vrijwilligers
- C. Kwaliteit en deskundigheid
- D. Coördineren van vrijwilligers

A. Nieuwe vrijwilligers

Er is een continue behoefte aan vrijwilligers. Gemiddeld zijn mensen zo rond de vier jaar actief. Dat is een complexe werkstroom van werven, inwerken, begeleiden, onderhouden en afscheid nemen. Vaak is dit een veel indringender en grotere opgave dan voor menig commercieel bedrijf. Met de innovatieve expedities naar nieuwe gezichten, gestart in het Nationaal Jaar, hebben we als NOV een extra boost kunnen geven aan trainers en organisaties om nieuwe vrijwilligers te vinden. Dit is een altijd terugkerend vraagstuk, met nieuwe uitdagingen en steeds weer nieuwe mensen die daarmee aan de slag gaan. Ook in het betrekken van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt, een klein sociaal netwerk of het toegang bieden voor mensen met en zonder een praktische of theoretische opleiding liggen uitdagingen. NOV zal de expedities duurzaam verder inzetten, blijven ontwikkelen en uitrollen. Met name dit laatste ook via de vrijwilligerscentrales die hier weer lokaal organisaties en initiatieven mee ondersteunen.

B. Diversiteit voor vrijwilligers

Kenmerk van elk organisatorisch verband is een vaste kern van mensen die duurzaam verantwoordelijkheid nemen voor het organiseren. Met die vaste kern als basis zijn er meerdere vormen van inzet te organiseren; van vaste, meerjarige taken tot een brede variëteit aan vormen van flexibele inzet in tijd, plaats en frequentie. Flexibel vrijwilligerswerk is een trend die al lang geleden is ingezet. Begin deze eeuw startte stichting Vrijwilligers Management (sVM) met Freeflex; een digitale matchsite voor flexibel vrijwilligerswerk die (te) ver op zijn tijd vooruitliep. Inmiddels is digitale matching heel normaal via sites van vrijwilligerscentrales, DeedMob en NL Voor Elkaar, maar ook via apps als Vinder van de VCUtrecht. We zien pools voor oproepvrijwilligers zoals bij Ready to Help van het Nederlandse Rode Kruis, 'zzp vrijwilligers' voor een specifiek klus zoals het oplossen van een ICT-probleem of het maken van een jaarrekening, en mensen die aan gaan op eenmalige events als festivals, evenementen en speciale projectactiviteiten. We zijn in deze opsomming vast niet compleet.

We weten uit onderzoek van CBS dat er grote groepen vrijwilligers blijven die ervoor kiezen om zich langdurig, meerjarig in te zetten voor hun organisatie, hun landgoed, hun kinderen, hun speeltuin, hun.... Daarnaast weten we dat veel vrijwilligerswerk onbekend is bij ook een grote groep mensen. Flexibel vrijwilligerswerk is niet alleen een op zichzelf staande vorm, maar is ook een manier nieuwe mensen met je activiteiten te laten kennismaken. Bij een geslaagde kennismaking stapt een vrijwilliger sneller over naar een meer vaste vorm.

Voor het flexibel kunnen organiseren van werkzaamheden zijn er drie randvoorwaarden:

- a. Toegang en bereik tot een grote groep mensen die affiniteit en bekendheid met het doel van de organisatie heeft.
- b. De mogelijkheid om taken zo in te delen dat een vrijwilliger met een korte instructie direct aan het werk kan.
- c. Een goede en gezonde verhouding tussen een kwalitatief goed en belastbare vaste kerngroep en de flexvrijwilligers.

Met dit werkprogramma blijft NOV zich inzetten met ondersteuning en trainingen in het bereiken van nieuwe gezichten in het vrijwilligerswerk.

C. Kwaliteit en deskundigheid

Vrijwillige inzet in formeel georganiseerde en maatschappelijk onmisbare verbanden is gebaseerd op de kwaliteit van de inzet. We leven in een samenleving waar we hoge eisen aan elkaar stellen. Deelnemers, cliënten, vrijwilligers, partnerorganisaties en de financiers verwachten of eisen kwaliteit. Om die kwaliteit te kunnen bieden worden vrijwilligers in een immense continue stroom ingewerkt en opgeleid. Bij benadering gaat het om meer dan 1,5 miljoen mensen per jaar! Denk aan de trainer in de sportvereniging, de reddingswerker, de natuurbeheerder, de host in het museum, het maatje met mensen met een uitdagende achtergrond, de vrijwillige coach, de vrijwilliger bij de kindertelefoon, de taalcoach, enzovoort.

Investeren in de sociale basis is investeren in de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. In de vrijwillige palliatief terminale zorg investeert VWS direct op dit vlak. In de vele andere organisaties en sectoren zijn het ook andere financiers- partners als fondsen, loterijen en bedrijven met hun kennis die hier hun bijdrage aan leveren. NOV levert kennis en kunde in het programma van Vrijwillige Inzet Goed Geregeld.

D. Slim coördineren van vrijwilligers

Het aansturen van en het organiseren met vrijwilligers onderscheidt zich sterk van hoe dat met werknemers gaat vanwege de vrijwilligheid en de beloning. Dat maakt het coördineren van vaak grote groepen van vrijwilligers tot een vaardigheid en een vak op zich. Veel instrumenten uit de HRM, zoals bijvoorbeeld het functioneringsgesprek, vragen een eigen vorm, inhoud en positionering bij vrijwilligers. De relatie is niet-hiërarchisch, (nog) meer persoonsgericht qua vorm en inhoud, met mooie mogelijkheden van andere vormen zoals collectieve feedback, inspraak en waardering. Het aansluiten op een steeds grotere diversiteit aan vrijwilligers en maatschappelijke ontwikkelingen waarbinnen vrijwilligerswerk een grote participatieve rol speelt, vragen in snel toenemende mate meer kennis en vaardigheid van coördinatoren. Denk hierbij aan kennis over culturele achtergronden, aansluiten bij meer praktisch of theoretisch opgeleide mensen,

Uit de praktijk:

Scouting Nederland organiseert met enige regelmaat grootschalige ledenactiviteiten met duizenden deelnemers en honderden vrijwillige medewerkers. Het format was dat je voor een vaste periode actief was; bij de opbouw, het kamp, bij de afbraak. In het afgelopen grootschalige waterscoutingkamp Nawaka is geëxperimenteerd met dag-vrijwilligers. In de functies van 'extra handjes' naast de vaste vrijwilligers. De ervaringen worden geëvalueerd om te zien wat de voor- en nadelen zijn van deze extra vorm van inzet. (Foto Scouting Nederland)

betrekken van vrijwilligers zonder formele opleiding en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

In dit werkprogramma hebben we een aparte activiteit opgenomen die specifiek gericht is op het versterken en verbeteren van het coördineren van vrijwilligers als essentiële functie met de opleiding die daarbij hoort.

1.2 Maatschappelijke outcome

Met het werkprogramma willen we bijdragen aan de ontwikkeling van de maatschappij. Hierin streven we naar:

1. her- en erkenning van de waarden van vrijwillige inzet voor de vrijwilligers zelf en de mensen om hem heen;
2. een sterk tegenspel tegen doorgeslagen individualisme, polarisatie, materialisme en het terugtrekken in eigen bubbels doordat mensen door hun vrijwilligerswerk naast elkaar staan en echt in gesprek zijn;
3. solidariteit en gemeenschapszin die samenvallen met individuele zingeving en mensen medeverantwoordelijkheid blijven nemen voor het grotere geheel;
4. overheden die de veelkleurige vormen van de zelforganiserende samenleving ruimte geeft tussen de grote economische en financiële belangen van de (internationale) markt en overheid, het eigenaarschap bij bewoners, vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties laat en in dialoog helpt om hun werk mogelijk te maken.

1.3 Over NOV: Betekenis en kracht van de basisfunctie

Het zijn van een vereniging met een sterke functie voor leden én niet-leden is de basisfunctie van NOV. Functies als het Platform Vrijwillige Inzet, netwerken van leden, ondersteuning op regel- en wetgeving zijn van blijvende noodzaak en sterk onderhavig aan de actualiteit in al zijn onvoorspelbaarheid. Binnen de vereniging is het motto: kennis van de een, oplossing voor de ander, ook in dit tijdperk van aanbesteding en marktwerking. Solidariteit met elkaar en voor een beter Nederland. De zeer brede maatschappelijke diversiteit van sectoren in NOV biedt de basis voor ontmoeting en uitwisseling tussen mensen werkzaam in zeer uiteenlopende sectoren die op – soms onverwachte – verschillende manieren van elkaar leren en samen kunnen optrekken. En daarmee het actief matchen en verbinden van partijen aan elkaar. Als voorbeeld noemen we het programma van de KNVB met hun visie op vitaal besturen dat we als NOV dan weer delen met vergelijkbare koepelorganisaties met lokale besturen. De vereniging is een netwerk waarbinnen mensen snel kunnen mobiliseren, bijvoorbeeld in een actie als #eenkleingebaar of het werken aan coronaprotocolen, het signaleren van knelpunten in wet- en regelgeving of het leren omgaan daarmee en het vergroten van de impact van Maatschappelijke Diensttijd. NOV geeft stem aan wat beter kan en moet. Het gaat om het behartigen van de goede en passende randvoorwaarden voor het vrijwilligerswerk.

Iteratief werken

Veranderen van het organiseren van vrijwilligers(werk) is in belangrijke mate een zelf ontdekkende organische ontwikkeling. Gebaseerd op de eigen motivatie, ervaringen en het eigenaarschap. Dit praktijk-leren in verandering is een iteratief proces in eigen beheer van de besturen en vrijwilligers. NOV programmeert stimulering, inspiratie en reikt middelen/handreiking aan. Dit in een continue cyclus van ideeën, plannen, doen, ideeën, plannen enzovoort. Voor NOV betekent dit het samen ontwikkelen van antwoorden op de veranderingen in de samenleving en deze verspreiden in samenwerkingsverbanden en coalities. We sluiten daarbij aan op de verschillende tempo's, kwaliteit en kennis van en bij vrijwilligers en hun organisaties.

2 Basisfunctie - Belangenbehartiging en randvoorwaarden

Vrijwilligerswerk in zijn volle breedte is qua beleidsterrein bij de Rijksoverheid, maar ook bij gemeenten en provincie, vaak een onderwerp waarop ambtenaren elkaar snel afwisselen. Het is daarnaast een beleidsterrein dat onderdeel uitmaakt van veel onderwerpen op praktisch alle ministeries. Het gevolg is dat kennis, kunde en ervaring vaak in korte tijd opgedaan moet worden en ook snel weer verloren gaat of binnen een beperkt kader actueel blijft, zoals binnen zorg of sport. Dit terwijl het organiseren met en voor vrijwilligers complex is en steeds complexer wordt.

Binnen alle netwerken van Vereniging NOV spelen lobby, wet- en regelgeving én de adaptatie hieraan een steeds grotere rol. Soms gaat dat over ontwikkelingen die individuele vrijwilligers in de weg staan. Denk aan vrijwilligers met een uitkering of door nieuwkomers. Vaak gaat het ook over het collectief belang voor de hele samenleving, waarbij specifieke doelgroepen niet zozeer gehinderd worden als wel een duwtje in goede richting kunnen gebruiken, soms ook door (verplichtende) wetgeving of ruimte binnen wetgeving, zoals bij de ondersteuning van vrijwilligerswerk binnen de Wmo. Denk aan vrijwilligerswerk door jongeren en medewerkersvrijwilligerswerk. Vaak gaat het ook over regeldruk door wet- en regelgeving.

In alle gevallen is het van belang dat alle stakeholders (beleidsmakers, uitvoeringsorganisaties, bewindspersonen en politici) inzicht hebben in de gedeelde maatschappelijke belangen van het brede vrijwilligerswerk en wat erbij komt kijken om vrijwilligerswerk te organiseren. Die belangen liggen op vele vlakken, van het tegengaan van eenzaamheid naar het oppakken van maatschappelijke problemen zoals schulden en de gevolgen van schulden, tot het creëren van draagvlak voor vergroening. Vereniging NOV overziet het werkveld en ziet waar vrijwilligersorganisaties mee worstelen.

We hebben de volgende doelen:

1. **Bewustwording:** Verrijking en verbreding van het begrip Sociale Basis bij stakeholders en inzicht in het belang
2. **Adaptatie:** Een zo eenvoudig mogelijke adaptatie van vrijwilligersorganisaties aan wet- en regelgeving
3. **Kennis:** Inzicht hebben en houden in kwantitatieve en kwalitatieve gegevens stand van zaken vrijwillige inzet Nederland

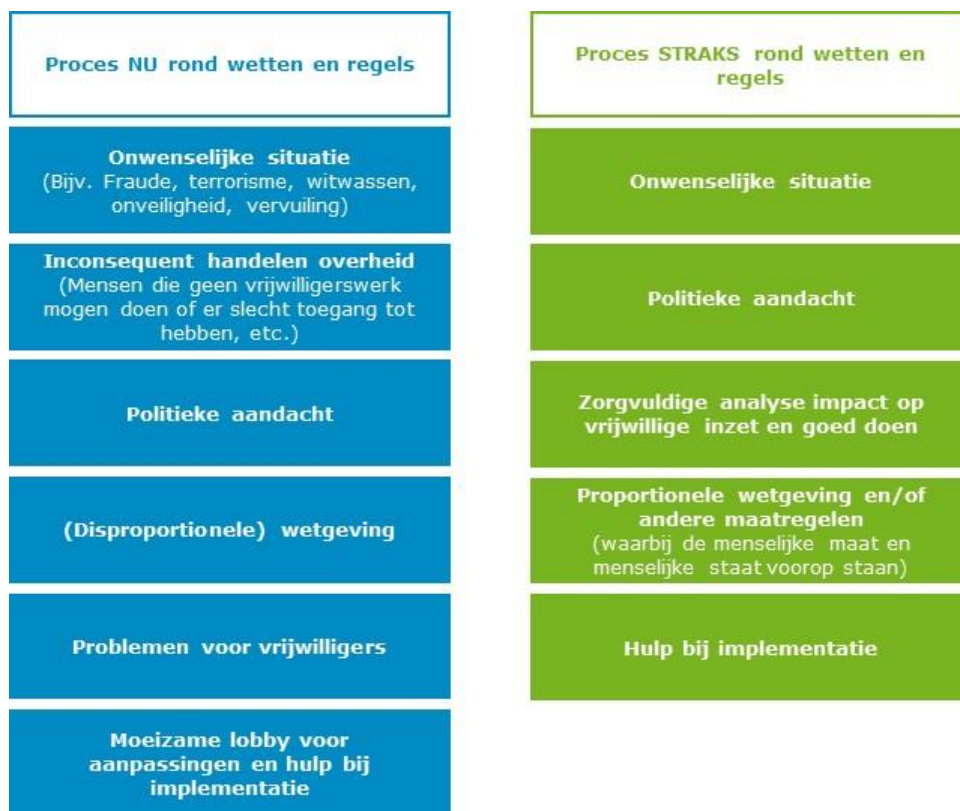
2.1 Bewustwording

Wij gaan nog meer inzetten op het verplaatsen van het onderwerp vrijwilligerswerk van de achterkant (de gevolgen) van beleid naar de voorkant van beleid. Wij bieden het burgerperspectief en die van de maatschappelijk organisaties aan **beleidsmakers, uitvoeringsorganisaties, bewindspersonen en politici**. Wij bieden toegang tot relevante perspectieven om beleid op te stoelen. We bieden de gelegenheid kennis te

maken met de kansen, perspectieven, maar ook de grenzen en onmogelijkheden, de financiële en inhoudelijke werkelijkheid van vrijwilligerswerk. Stakeholders krijgen

inzicht hoe zij kunnen werken aan de 'menselijke staat'. Je weet pas waar beleid voor maakt als je de uitvoering kent.

Een voorbeeld:

Als je de AVG wilt aanpassen, dan geven we inzicht in de mogelijke gevolgen voor een vrijwilligersorganisatie. Wat moet een vrijwilligersorganisatie doen om te voldoen aan de veranderde wetgeving? Welke problemen en kansen komen er op hun pad om hun doelen te realiseren. Welke risico's ervaren bestuurders en welk risico lopen zij echt? Wat is het sentiment, wat voelen zij?

Nog een voorbeeld: Het bevorderen kansen voor nieuwkomers. Wat werkt en hoe zit het veld in elkaar? Welke regels moet je oprekken of aanpassen? Welke voorzieningen moet je faciliteren?

Dit kan op meerdere manieren: storytelling, medewerkersvrijwilligerswerk, video's/vlogs, leden meenemen. Sommige manieren geven een echte ervaring.

Bredere Europese achtergrond

In de afgelopen jaren is gebleken dat de Nederlandse interpretatie en invulling van Europese wetgeving een onevenredige druk geeft voor vrijwilligersorganisaties. De mogelijkheden om binnen de Europese regels en wetten vrijwilligersorganisaties te ontzien of zelfs te ondersteunen, worden niet gezien en/of niet benut door overheden. Tegelijkertijd is er een bredere Europese stroming om sociale solidariteit te versterken en het maatschappelijk middenveld te versterken. Samen met andere brancheorganisaties wil Vereniging NOV niet alleen kennisnemen van deze ontwikkelingen en er inhoudelijk aan bijdragen, maar er ook meer over communiceren en beslissers attent maken op de ontwikkelingen en belangen.

Concrete producten en activiteiten

Om invoelbaar inzichtelijk te maken wat nieuwe wetgeving te weeg brengt, maken we videoproducties over de implementatie van wetgeving samen met vrijwilligersorganisaties, bijvoorbeeld WBTR, AVG, UBO-register, maar ook branchespecifiek, zoals ARBO voor natuuronderhoud, zo mogelijk aangevuld met colleges van hoogleraren op de diverse beleidsonderwerpen. Met werkbezoeken voor beleidsmedewerkers van departementen geven we inzicht in wat het betekent om een vrijwilligersorganisatie te runnen.

In netwerkbijeenkomsten met leden in de samenwerking en overleggen met brancheorganisaties uit de sector delen we breed kennis om het belang en de omvang van alles waar vrijwilligers actief zijn inzichtelijk te maken. We reageren op internetconsultaties, betrekken Tweede Kamerleden en brengen de branche in contact met de landelijke politiek, bijvoorbeeld via het politiek ontbijt.

Wat we als NOV lokaal doen, moet lokaal ook vorm krijgen. We ontwikkelen een overdraagbare werkwijze voor lokale organisaties en vrijwilligerscentrales.

In 2024 vinden de verkiezingen voor het Europees Parlement 2024 plaats. In 2023 maken we een voorlichtingsdocument om Nederlandse Europarlementariërs bewust te maken van hun invloed op de sociale basis in Nederland.

2.2 Adaptatie

Bestaande en nieuwe wet- en regelgeving is vaak gericht op het voorkomen van onregelmatigheden en/of het verbeteren van kwaliteit in en rond organisaties. Wet- en regelgeving die ook betrekking heeft op verenigingen en stichtingen, zorgt voor extra uitdagingen voor bestuurs- en verenigingsleden. Dit geldt vooral voor kleinere organisaties. Met kleinere organisaties worden verenigingen en stichtingen bedoeld met hooguit enkele betaalde medewerkers en beperkte geldstromen.

Doel

Om bestaande en nieuwe wet- en regelgeving succesvol te implementeren bij verenigingen en stichtingen is er vaak externe hulp noodzakelijk. En, tegen zo laag mogelijk kosten. De vereniging of stichting heeft immers een ideëel doel en is sterk afhankelijk van vrijwillige medewerkers. Soms zijn deze medewerkers juridisch bekwaam of kennen zij iemand in hun netwerk zodat zij tegen lage kosten en met het oog op de belangen van de vereniging of stichting kunnen voldoen aan de gestelde verplichtingen. Vaak echter, wordt een beroep gedaan op NOV.

Rol NOV

NOV-medewerkers kunnen vrijwilligers die willen voldoen aan wet- en regelgeving helpen bij het interpreteren en implementeren van wet- en regelgeving. Vaak leidt de hulpvraag tot een veel grotere vraag naar kennis, informatie en hulp omdat voldoen aan bepaalde richtlijnen samenhangt met andere wetten en regels of organisatorische verbetering. Bijvoorbeeld: wanneer een vereniging niet beschikt over een adequaat bestuur, kan er geen bankrekening worden geopend en kan er geen product of dienst worden ingekocht. Zo hangt wet- en regelgeving samen met bijvoorbeeld het succesvol werven van vrijwillige bestuursleden. De rol en positie van NOV in een omvangrijk netwerk is belangrijk voor het uitoefenen van de vraagbaakfunctie voor verenigingen en

stichtingen. Vereniging NOV maakt deel uit van een omvangrijk netwerk waardoor accenten uit andere sectoren worden gehoord. Andere sectoren waarin veel vrijwilligers actief zijn, zijn kunst en cultuur, zorg, onderwijs, jeugd, kwetsbare groepen en hobby en andere vormen van vrijetijdsbesteding of gezamenlijk optrekken van burgers.

Toekomst

Als NOV willen we niet uitsluitend op reactieve wijze hulp en advies verstrekken aan vrijwilligers in stichtingen en verenigingen. We stellen ons ten doel om meer vormen van uitwisseling te organiseren. Daarmee wordt bedoeld: de uitwisseling tussen theorie en praktijk. Hoewel dit beeld wat ongenueanceerd is (immers, de meeste theoretici zijn ook vrijwilliger en de praktijk is niet losgezongen van enige vorm van theorie), komt het erop neer dat de rol van NOV erin bestaat om maatschappelijk inzet te versterken. Dat kan door een actieve houding jegens het maatschappelijk middenveld, waarbij medewerkers van de NOV het land en de regio ingaan om vrijwilligers te equiperen. Dat is niet alleen een vorm van 'brengen' (het delen van kennis en informatie) maar ook een manier om te 'halen'. Vrijwilligers laten bij dergelijke sessies horen tegen welke organisatorische uitdagingen zij aan lopen. De NOV haalt deze informatie op, weet het gehoorde op waarde te schatten en te conceptualiseren en is daarmee een sterke inhoudelijke gesprekspartner voor bewindslieden, beleidsmedewerkers, theoretisch kader op hogescholen en universiteiten en politici. Naar analogie van de adviseurs sociale veiligheid die nu via NOV het land in trekken om voorlichting te geven en signalen op te halen, willen we ook de komende jaren investeren in een groep adviseurs die de omgang met wet- en regelgeving vergemakkelijkt.

Concrete producten en activiteiten

Maandelijks geven we in de nieuwsbrief aandacht aan de aanleiding, betekenis, interpretatie en implementatie van wet- en regelgeving. Vrijwilligers krijgen gelegenheid tot meer verdieping door de uitrol van een educatief online en offline programma waarbij er minimaal eens per maand een webinar of workshop wordt verzorgd. We starten de ontwikkeling van een *toolbox* voor wet- en regelgeving waarmee verenigingen en stichtingen kunnen checken wat er in hun situatie nodig is om aan wet- en regelgeving te voldoen. Om zoveel mogelijk ins en outs mee te krijgen en te delen, zetten we extra in op de uitwisseling van kennis en informatie met andere instellingen, koepelorganisaties en vrijwilligerscentrales. Belangrijke basis is de dat de 27 dossiers wet- en regelgeving op Vrijwilligerswerk.nl actueel is en blijft, ook hierop moeten we extra investeren.

2.3 Kennis

Voor bovenstaande doelen is het heel belangrijk om over de juiste kennis te beschikken. Daarom werken we mee aan onderzoeken van bijvoorbeeld CBS en Geven in Nederland. Enerzijds om kennis in te brengen, anderzijds om aan te geven welke kennis ontbreekt en nodig is. Daarnaast is het nodig om onderzoek te initiëren, zoals bijvoorbeeld het onderzoek naar gemeentelijk vrijwilligerswerkbeleid of het onderzoek naar de terugkeer van oudere vrijwilligers na corona.

De kennis die we opdoen, geven we terug aan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties en aan de eerdergenoemde stakeholders als politici, beleidsmakers, uitvoeringsorganisaties en bewindspersonen. Als NOV participeren we in denktanks, discussies en vele andere overleggen waar de belangen van vrijwilligers gemoeid zijn.

3 Basisfunctie – Kwaliteit & Inspiratie

Zoals eerder omschreven is kwaliteit in de Nederlandse maatschappij op veel vlakken van belang. Mensen willen dat hun kinderen of ouders in goede handen zijn bij vrijwilligers, vrijwilligers willen weten waar ze aan toe zijn. Opleiding, begeleiding, deskundigheid, uitwisseling, samenwerking en inspiratie; het is onontbeerlijk voor vrijwillige inzet in Nederland.

3.1 Vrijwillige Inzet Goed Geregeld

De basis van het werken met vrijwilligers is dat het voor vrijwilligers goed geregeld is. Zij zijn het goud van elke organisatie en elk initiatief, van klein tot groot. Het werken met vrijwilligers is bovendien voortdurend in ontwikkeling. NOV faciliteert met de digitale Zelfevaluatie en het NOV-Keurmerk Vrijwillige Inzet Goed Geregeld het ontwikkelen van een sterk vrijwilligersbeleid waar daadwerkelijk mee gewerkt wordt omdat het beleid mét vrijwilligers en niet alleen voor vrijwilligers tot stand komt. Organisaties die werken met de Zelfevaluatie, en zeker organisaties die het keurmerk hebben, regelen zaken rondom het werken met vrijwilligers goed en toekomstbestendig. Deze organisaties zijn lerende organisaties omdat zij actief feedback ophalen en zich blijven ontwikkelen en verbeteren in het werken met vrijwilligers. Ze zijn hierdoor ook (sociaal) veiliger voor vrijwilligers en de doelgroepen voor wie en met wie ze werken en hebben vaak meer oog voor inclusiviteit en diversiteit. Zij inspireren bovendien andere organisaties om het ook goed te regelen voor vrijwilligers.

Waarom werken met Goed Geregeld?

- Vrijwilligers weten waar ze aan toe zijn.
- Als organisatie krijg je een beeld van hoe je het hebt geregeld, maar ook van hoe vrijwilligers dat zien.
- Je kunt er zelf en kosteloos mee aan de slag.
- Er staan 75 adviseurs klaar die met de voeten in de praktijk staan.
- Financiers en partners weten dat je het goed geregeld hebt.
- Je krijgt draagvlak onder je vrijwilligers, die jouw beste ambassadeurs zijn!

Er zijn verspreid over het land 75 opgeleide, getrainde en kundige adviseurs die organisaties kunnen adviseren en begeleiden op het gebied van werken met vrijwilligers.

Concrete producten en activiteiten

In 2023 gaan we de platformfunctie rond de Zelfevaluatie verbeteren, meer adviseurs beter opleiden en investeren in vernieuwing van de methodiek. Vanuit de signalering van ontwikkelingen en de ervaringen van de adviseurs passen we ook de digitale Zelfevaluatie zelf aan. Waar kan het makkelijker, beter en met meer diversiteit in organisatievormen. Zodat nog meer vrijwilligers en organisaties er zich in herkennen. Vrijwilligerscentrales en lokale steunpunten hebben content voor goed vrijwilligersbeleid.

Voor het bekendmaken van organisaties met de Zelfevaluatie en het keurmerk gaan we inzetten op fors meer communicatie, waarbij ook gemeenten tot de doelgroep behoren.

3.2 Good Work

De roep om meer vrijwillige inzet is steeds urgenter en steeds meer maatschappelijke organisaties weten de weg naar en de samenwerking met het bedrijfsleven te vinden. De meeste organisaties zijn hier echter nog heel onhandig in.

De wil is er

Veel bedrijven zetten zich duurzaam in, blijkt uit onderzoek van onder andere Geven in Nederland. Bekendheid hieraan geven vanuit maatschappelijke organisaties én de bedrijven ligt gevoelig. Bewustwording hoe dit wel zou kunnen is belangrijk. De maatschappelijke organisaties kunnen beter en meer gebruik maken van de bedrijven die het steeds belangrijker vinden om bij te dragen aan de (lokale) samenleving met kennis, expertise, extra handjes, netwerk, communicatie of materialen. Er zijn dus kansen om de sociale basis en de brede samenleving te versterken en duurzame verbindingen te leggen. We zien dat het formuleren en laten zien van maatschappelijke impact steeds belangrijker wordt. Bedrijven laten steeds meer zien wat de effecten zijn van hun maatschappelijke bijdrage. Vrijwilligerscentrales en maatschappelijke organisaties kunnen hierop aansluiten.

Elkaar leren kennen

Maatschappelijke organisaties en bedrijven zijn twee totaal verschillende werelden en weten elkaar niet altijd goed te vinden. Vrijwilligerscentrales en intermediairs kunnen hierin een brug slaan. Activering, ondersteuning en onderling leren is nodig om te leren hoe maatschappelijke organisaties het beste kunnen samenwerken met bedrijven zodat van beide kanten wensen en mogelijkheden goed op elkaar aansluiten. Het versterken, verbreden en verdiepen van de samenwerking tussen de maatschappelijke organisaties en bedrijven vraagt een inspanning naar twee kanten. Het programma Good Busy (Activiteit B) is het netwerk van, voor en door de bedrijven. Good Work richt zich op de maatschappelijke organisaties. Beide programma's organiseren primair activiteiten voor de eigen groep; herkenbaar, passende inhoud en onderling inspirerend en versterkend. Waar het om de match gaat is er een overlap in kennis, tools en toepassingen en intermediairs voor beide doelgroepen. Good Work en Good Busy kunnen daarom enorm profiteren van elkaars werk.

Onze aanpak

In onze aanpak richten wij ons op twee primaire doelgroepen: maatschappelijke organisaties en vrijwilligerscentrales die (willen) samenwerken met bedrijven. Binnen deze doelgroepen kiezen wij voor een extra segmentering op basis van ervaringsniveau. Onze ondersteuning is gericht op informatie, inspiratie, kennis (deling) en netwerkuitbreiding.

In 2022 hebben we ons in eerste instantie gericht op de Vrijwilligerscentrales en in tweede instantie op de (landelijke) maatschappelijke organisaties. Via de vrijwilligerscentrales en lokale intermediairs bereiken we de lokale maatschappelijke organisaties. Vrijwilligerscentrales krijgen vragen van maatschappelijke organisaties de

variëren van het werven van nieuwe doelgroepen vrijwilligers, hulp bij het opstellen van de jaarrekening, de website vernieuwen tot het dak waterdicht maken. Door vrijwilligerscentrales te inspireren en kennis te bieden over het duurzaam samenwerken met bedrijven, kunnen ze hiermee de maatschappelijke organisaties ondersteunen en versterken.

Concrete activiteiten

Naar analogie van Good Busy gaan we aan de slag met praktische handvatten, stappenplannen, tools & snackables. We delen trends en ontwikkelingen en organiseren on- en offline ontmoetingen als laagdrempelige inspiratiesessies en kenniscafés rondom specifieke thema's. We zetten netwerken op om de onderlinge uitwisseling en verbinding te stimuleren. We geven inzicht in de sociale impact en meerwaarde van de samenwerking tussen het sociaal veld en het bedrijfsleven. Met een aparte Expeditie Nieuwe Gezichten gericht op medewerkersvrijwilligerswerk geven we organisaties en vrijwilligerscentrales de laatste tools, psychologische inzichten en praktische plannen om concreet aan de slag te gaan.

3.3 Good Busy

[Dit programma wordt verder toegelicht in Activiteit B in dit werkprogramma]

Meer schouders zijn nodig om de maatschappelijke uitdagingen tegemoet te treden. De overheid kan het niet alleen. Daarvoor zijn onder meer sterke maatschappelijke initiatieven/organisaties nodig. En een samenleving met meer oog voor de menselijke maat. Weinig wordt, in het kader van het verstevigen van de sociale basis, gesproken over de rol van bedrijven. En dat terwijl bedrijven met hun mensen (vrijwillige inzet hands-on en expertise), middelen, munten en hun netwerk een enorm potentieel al bieden en nog meer kunnen bieden in het versterken van maatschappelijke initiatieven en samen bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Met het programma Good Busy (gestart tijdens het Nationaal Jaar Vrijwillige Inzet 2021) inspireert en faciliteert Vereniging NOV het bedrijfsleven om zich met hun medewerkers vrijwillig in te zetten. En hiertoe te komen tot meer en duurzamere samenwerkingen met maatschappelijke organisaties.

3.4 Sociale veiligheid en preventie in het vrijwilligerswerk

[Dit is een meerjarig programma Gratis VOG 2022-2024 met aparte financiering]

Misstanden in sociale veiligheid en schadelijke bejegening van mensen in meerdere, ook commerciële sectoren vullen de media. Voorkomen vraagt naast procedures, protocollen en VOG's vooral ook verandering van het gedrag en het aanspreken van elkaar op gedrag, zeker waar er ook sprake is machtsafhankelijkheid. Naast advies en ondersteuning op de procedure van de regeling Gratis VOG faciliteert NOV een bredere aanpak van preventie: de rol van en bewustwording bij besturen, die rol en introductie van vertrouwenscontactpersonen en de aanpak als het mis is. In dit meerjarenprogramma wordt samen opgetrokken met NOC*NSF en de koepel van de kerken (CIO). Voor de ontwikkeling en de strategie van aanpak van dit preventiebeleid zit NOV met de twee andere koepels in de stuurgroep met het verantwoordelijke ministerie van VWS, Justis, het ministerie van Justitie en Veiligheid en het CIBG als toetsende instantie van de regeling Gratis VOG.

Het aantal organisaties dat toegang heeft tot de regeling en het aantal aangevraagde VOG's loopt jaarlijks op. Toch zijn er nog altijd heel veel organisaties die niet deelnemen aan de regeling en waarvan we dus ook niet weten of en hoe zij aan preventie werken. Vier NOV-experts bieden lokale besturen gratis advies en ondersteuning, organiseren informatiebijeenkomsten voor organisaties en bieden trainingen voor besturen en vertrouwenspersonen. Naast de twee genoemde andere landelijke koepels wordt kennis, aanpak en tools gedeeld met organisaties in sectoren als de cultuur, bibliotheken etc. De themasite In Veilige Handen is de plek waar alle informatie, inclusief instructie- en wervingsfilmpjes en podcasts, is te vinden.

Concrete activiteiten

- Uitbreiding van de digitale inspirerende korte informatieve vlogs en podcasts op de themasite 'In veilige handen' als plek waar alle informatie is te vinden.
- Gratis aanbod van de experts in advisering en begeleiden organisaties, centrales en gemeenten in hun brede preventie-aanpak en deelname regeling Gratis VOG.
- Uitbreiding naar het geven van trainingen voor vertrouwenscontactpersonen en besturen voor het instellen van deze functie.
- Training crisisbeheersing voor besturen om voorbereid te zijn bij eventuele incidenten
- Vereniging NOV biedt service, advies en ondersteuning bij de aanvraagprocedure van organisaties voor toegang tot de regeling Gratis VOG. Met name bij het niet direct voldoen aan de criteria van de regeling. Voorkomen wordt dat organisaties vastlopen en daarna afzien van verder beleid en gedrag.
- Samenwerken met Fondsen in Nederland (FIN) om de aandacht voor sociale veiligheid binnen de door hun te financieren organisaties te vergroten.

3.5 Maatschappelijke diensttijd – MDT

[Programma is opgenomen als een separate activiteit in deze instellingssubsidie aanvraag. En valt onder de afstemming met het ministerie van OCW. Wordt mogelijk pas na 1 oktober als herziening op dit werkprogramma ingediend.]

NOV is partner in het kernteam MDT, het samenwerkingsverband binnen het ministerie van OCW met onder andere NJR. Het MDT-werkprogramma 2023 is gericht op het bieden van expertise, netwerk en vertegenwoordiging binnen het MDT-kernteam bij het proces van doorontwikkeling en verduurzaming van MDT en de ondersteuning van MDT-organisaties en organisatie die willen toetreden tot het MDT-netwerk.

De maatschappelijke organisaties (en andere geïnteresseerde partijen) informeren en faciliteren in het zelfstandig uitvoeren van MDT-activiteiten met en door jongeren. We helpen het MDT-merk sterker en zichtbaarder te worden.

Mogelijkerwijs zal onze participatie ook plaatsvinden in een nieuwe vorm van bestuurlijk overleg met de bewindspersoon en andere stakeholders.

Het verbinden van MDT met andere lopende projecten waar NOV bij is betrokken ligt voor de hand. We doen dit met Samen Ouder Worden in het intergenerationeel werken, met #Meedoen in de inzet jongeren met en voor bewoners van de AZC's in het opdoen van vrijwilligers ervaringen, maar ook in de connectie met besturen.

3.6 #Meedoen

[Dit programma heeft een subsidie van het ministerie van SZW. Over de (meerjarige) doorzet naar '23 e.v. lopen de gesprekken]

Het programma #Meedoen heeft het afgelopen jaar uitvoering gekregen op 38 azc-locaties. Met het voorgaande programma Aan de slag! is dit nu samen vijf jaar. In dit programma worden azc-bewoners toegeleid naar een centrale #meedoenbalie op het azc, vanwaar ze bemiddeld en begeleid worden naar vrijwilligerswerk en activiteiten binnen en buiten de opvanglocatie. De azc-bewoners doen groepsgewijs en individueel mee en werken samen met Nederlandstalige vrijwilligers. Op alle locaties komt deze participatie door azc-bewoners tot stand vanuit een samenwerkingsverband van medewerkers van de vrijwilligerscentrale, COA-medewerkers, gemeente, maatschappelijke organisaties en vrijwilligers. COA en NOV zijn partners in de uitvoering waarbij NOV de inzet van de lokale medewerkers uit de 38 vrijwilligerscentrales faciliteert, ondersteunt en de uitwisseling organiseert. NOV contracteert de vrijwilligerscentrales en verwerkt de declaraties. NOV is penvoerder van het eigen deel en verantwoordt naar SZW. NOV acteert in het speelveld van het ministerie en de politiek en stemt af met de centrales en het COA. Dit in het belang van het continueren van dit zo belangrijke programma in de inburgering van de bewoners (asielzoekers en statushouders) van de azc's.

3.7 BestuurdersCentraal

Van 2019 tot en met 2022 heeft Vereniging NOV samen met de Vereniging Overijsselse Steunpunten Vrijwillige Inzet (VOSVI) gewerkt aan 7 lokale netwerken van vrijwillige bestuurders met financiering van de Provincie Overijssel. Binnen dit programma verbinden we kennis en kunde, capaciteiten en mogelijkheden die aanwezig zijn in de lokale samenleving. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat bestuurders van verenigingen en stichtingen zelf in co-creatie met experts zoeken naar oplossingen en elkaar ondersteunen door samenwerking en het uitwisselen van kennis, ervaring, mensen, accommodatie enzovoort. BestuurdersCentraal werkt vraaggericht, speelt in op vragen en behoeften uit het netwerk en haalt deze ook actief op.

Om dit te realiseren is ondersteuning nodig, bijvoorbeeld bij het leggen van contact met ondernemers, lokale netwerken, onderwijsinstellingen, overheid en besturen zelf. Al deze partijen verbinden idealiter hun expertise en mogelijkheden aan BestuurdersCentraal. Zij zetten hun expertise met name in als adviseur, trainer of bestuurscoach en dragen zo een steentje bij aan de ondersteuning van vrijwillige inzet en daarmee aan de leefbaarheid van de samenleving.

Apart digitaal platform

In 2022 heeft Mett, de leverancier van de software van het Platform Vrijwillige Inzet, een maatschappelijk aanbod gedaan voor een apart communityplatform voor bestuursleden en partijen die hen willen ondersteunen. Dit aanbod loopt tot 1 januari 2025. In Overijssel gaan meer gemeenten meedoen, maar er is ook interesse in Zuid- en Noord-Holland en Gelderland. Met de verbreding is het nodig dat de centrale ondersteuning voor BestuurdersCentraal bij een landelijke partij komt te liggen. VOSVI wordt één van de afnemers.

Outcome

Meer bekendheid met elkaar en daardoor meer samenwerking in het oplossen van bestuurlijke problemen op allerlei vlak zodat activiteiten makkelijker georganiseerd kunnen worden. Tegelijkertijd creëren we een veel directer netwerk om tot in de haarvaten van de maatschappij besturen te kunnen bereiken en aan te sluiten op bijvoorbeeld Maatschappelijke Diensttijd, landelijke wervingsprogramma's of coronamaatregelen.

Voor de ondersteuning en realisatie is nodig dat NOV vrijwilligerscentrales als lokale netwerkspillen betreft en zorgt voor het beheer van het platform en de opleiding van platformbeheerders en lokale communitymanagers. Daarna volgt het betrekken en verbinden van afdelingen van landelijke vrijwilligersorganisaties. Vanzelfsprekend willen we ook de content van het Platform Vrijwillige Inzet met de communities van bestuurders delen.

3.8 Samen Ouder Worden

[Programma heeft een eigenstandige meerjarensubsidie van VWS t/m medio '23]

Het programma Samen Ouder Worden versterkt met vrijwillige inzet de verbinding tussen mensen en draagt zo bij aan zinvol ouder worden. Het aanspreken van de talenten en mogelijkheden van ouderen blijkt dé sleutel. Dat noemen wij geefkracht. In het programma Samen Ouder Worden (2018-2023) slaan elf (vrijwilligers)organisaties en Vereniging NOV de handen ineen. We hebben gezamenlijk een duidelijk doel voor ogen. We willen ouderen aanspreken op hun mogelijkheden zodat zij op een voor hen betekenisvolle manier oud kunnen worden. We geven veel aandacht aan de talenten en mogelijkheden van senioren en hun geefkracht in de vorm van maatschappelijke betrokkenheid. Dit helpt ouderen om actief te blijven en te worden. Soms in de fluïde vorm van deelnemer – vrijwilliger.

Daadwerkelijke versnelling

Op 35 plekken is er de afgelopen jaren druk samengewerkt met ouderen, een mix aan gemeenten, lokale (afdelingen van) vrijwilligersorganisaties, wijk- en buurtorganisaties, zorginstellingen en welzijnsorganisaties. Op elk van die plekken ligt het accent op een ander vraagstuk. Dat kan bijvoorbeeld het vergroten van zingeving zijn of ouderen verleiden vrijwillig actief te blijven of worden. Bijna altijd stimuleert de programmamedewerker de samenwerking tussen formele en informele zorg. De programmamedewerkers hebben een andere rol dan in hun reguliere werk bij de partnerorganisaties. Zij pakken namelijk lokaal een procesrol op. Een overkoepelende les is dat een onafhankelijke, methodisch werkende community manager van onschatbare waarde is in het lokale maatschappelijke middenveld. De programmamedewerkers zijn creatief en wendbaar, ze weten wat ouderen beweegt en ze hebben ervaring in het verbinden van mensen en organisaties. Zij richten zich vervolgens op het gezamenlijk tot stand brengen van zinvolle activiteiten in de lokale gemeenschap. De programmamedewerkers laten zien dat zij juist door hun vrije rol de samenwerkende partijen helpen bij het ontdekken van hun gedeelde ambitie. Movisie constateerde in 2021 dat de trekkersrol en frisse blik van de programmamedewerkers in vrijwel alle

pilots tot een daadwerkelijke versnelling en verdieping van de samenwerking heeft geleid.

In 2023 staat vier activiteiten centraal:

1. Het verwerken en bundelen van de opgedane inzichten, visies, proceskanten en impact van alle opgedane inzichten en ervaringen.
2. Deze inzichten, werkwijzen en concrete tools toegankelijk maken voor uitvoerenden in dit werkveld met en voor ouderen. Inclusief de 11 deelnemende landelijke organisaties.
3. Het vervolg van Samen Ouder Worden met een programma voor de inzet van vrijwilligers met, door en voor ouderen in het programma Wonen Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO).
4. Afsluiten en verantwoorden SOW.

Kenniswerkplaats Zingeving

NOV heeft goedkeuring gekregen op de projectaanvraag Zorg voor Zingeving ter uitbreiding van de Kenniswerkplaats Zingeving en Geestelijke Verzorging. De Kenniswerkplaats wordt aangestuurd en gecoördineerd door de Universiteit voor Humanistiek in opdracht van ZonMW. Zingeving loopt als een rode draad door het Programma Samen Ouder Worden. We hebben in de afgelopen periode zingeving op de agenda gezet van (vrijwilligers)organisaties. Met het brancheproject vrijwilligers gaan we de aandacht voor zingeving in het vrijwilligerswerk, met onder meer migrantengroepen, verder verstevigen. Onze deelname aan de Kenniswerkplaats biedt ook volop mogelijkheden om de samenwerking met andere stakeholders in het sociale domein en in de eerstelijns zorg verder uit te bouwen.

Verder binnen WOZO 2023-2027

In het nieuwe beleidsprogramma WOZO zijn vijf actielijnen uitgezet: Samen vitaal ouder worden, Sterke basiszorg voor ouderen, Passende Wlz-zorg, Wonen en zorg voor ouderen en als vijfde Arbeidsmarkt en Innovatie. Het vervolg op Samen Ouder Worden zal primair in relatie tot actielijn 1 worden ontwikkeld. Het gaat dan om deels een doorzet in werkwijze en thema's, deels ook met weer andere vraagstukken en partners dan in het lopende programma. In het huidige programma zijn verschillende interessante inzichten en aanpakken ontwikkeld die op inhoud ook relatie hebben met actielijn 2 en 5. Samen met VWS en de stakeholders onderzoeken we hoe we dit op een slimme manier kunnen integreren in een aanpak voor een vervolgprogramma. De context van een groeiende zorgvraag (meer en langer levende ouderen) en een nu al grote krapte op de arbeidsmarkt maakt het noodzakelijk om heel goed te gaan te kijken hoe het samenspel tussen hoe bewoners/ cliënten, mantelzorgers, vrijwilligers en beroepskrachten in de zorg beter op lokaal en regionaal kan worden georganiseerd. In aanvulling en afstemming op elkaar.

3.9 Beroepsmatige ontwikkeling van de functie coördinator vrijwilligerswerk

[Dit programma wordt verder toegelicht in Activiteit C in dit werkprogramma]

Door arbeidstekorten, vacatures in de beroepsformatie en zorgwekkende demografische ontwikkelingen kijkt onder meer de zorg en het Rijk naar extra inzet, maar ook een

grotere functionele inzet van vrijwilligers. De coördinator vrijwilligerswerk heeft een belangrijke strategische functie om kansen en mogelijkheden te benutten, maar ook te staan voor de morele eigenheid van vrijwillige onbetaalde inzet. Het vinden en boeien van meer en goed toegeruste vrijwilligers vraagt om het slimmer, beter en vakmatig organiseren en coördineren van vrijwilligers. De coördinator vrijwilligerswerk is een spil in dit veld van vrijwilligers, ook als het gaat om de tegenprestatie, inburgering en toeleiding voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Belangrijk voor de (intramurale) zorg, maar zeker ook voor het brede vrijwilligerswerk. We willen daarom in alliantie met beroepsvereniging AGORA werken aan het functieprofiel en her- en erkenning van het vak van coördinator vrijwilligerswerk.

3.10 Nationale Vrijwilligersprijzen 2023

[Dit programma wordt door VWS gefinancierd als meerjarig programma 2021-2023]

Met de Nationale Vrijwilligersprijzen geven we het belang van vrijwillige inzet aan door erkenning en waardering, delen we inspirerende voorbeelden en kennis over succesvol organiseren en zetten we vrijwilligersgroepen met hun talent in de schijnwerpers. We werken intensief samen met vrijwilligerscentrales en hun gemeenten om op een laagdrempelige manier zelf Vrijwilligersprijzen te organiseren en lokale vrijwilligersinitiatieven te stimuleren om zich aan te melden voor de landelijke prijs.

Twee vliegen in een klap

In 2023 werken we met het concept vrijwilligersprijzen dat we in 2022 bedacht, uitgewerkt en uitgevoerd hebben. Alle vrijwilligersorganisaties in Nederland inspireren en stimuleren we om mee te doen door middel van het insturen van een vlog waarin ze vrijwilligers werven voor hun organisatie. We helpen organisaties met tips, video's en workshops om een goede vlog te maken van maximaal 3 minuten. Wie maakt het beste wervingsfilmpje? Met dit thema hopen we nog veel meer organisaties te inspireren om mee te doen. Als ze niet winnen, hebben ze sowieso een wervingsfilmpje dat ze kunnen inzetten voor hun PR.

Een selectiecommissie selecteert vijf genomineerden. En met deze vijf nemen we een online tv serie op van vier afleveringen. In de serie strijden de vijf genomineerden om de hoofdprijs van 15.000 euro (samenvoeging van landelijke en lokale categorie).

Een expertjury beoordeelt, gebaseerd op de inzending en de tv-serie, wie het beste wervingsfilmpje maakt en wie dus de hoofdprijs wint. De laatste aflevering staat in het teken van de uitreiking van de hoofdprijs, de organisaties en hun vrijwilligers en is er ruimte voor debat.

Goed vrijwilligerswerkbeleid op gemeentelijk niveau

Naast de prijzen zetten we onderzoeksgeld in om bij gemeenten best practices op te halen over hun toegepast vrijwilligerswerkbeleid. Uit onderzoek en een door ons georganiseerde bijeenkomst bleek de sterke behoefte onder gemeenten om met elkaar te delen over goede voorbeelden. Dit keer organiseren we opnieuw een of meerdere bijeenkomsten om goed vrijwilligerswerkbeleid te stimuleren.

4 Basisfunctie - Verenigen

4.1 Network Lobby & Communicatie

Het netwerk Lobby & Communicatie is een samenwerkingsverband van leden van NOV uit een diversiteit van sectoren en type organisaties. Deels informeel georganiseerd, deels in samenstelling gekoppeld aan een actueel vraagstuk. Het netwerk biedt ook de ogen en oren in het veld met het signaleren van effecten en gevolgen van beleid van overheden op de uitvoering van het vrijwilligerswerk. En daarmee concrete praktijkvoorbeelden en implicaties van beleid. Wisselende coalities uit het netwerk trekken afhankelijk van het thema samen op naar de mensen die beïnvloeden en die beslissen. Dit netwerk is actief binnen Basisfunctie 2 – Belangenbehartiging en randvoorwaarden.

4.2 Network Wet- & Regelgeving

Naast het bovengenoemde netwerk en deels overlappend met dezelfde organisaties die aan beiden deelnemen, is er het netwerk van medewerkers uit een diversiteit aan organisaties die in hun taak of functie de portefeuille wet- en regelgeving hebben. Enerzijds zijn dat zelf ook weer koepelorganisaties, zoals NOC*NSF en LVKK, en anderzijds landelijke organisaties, zoals VPTZ, Scouting Nederland, de Bond van Oranjeverenigingen, Korennetwerk en PKN. Dit netwerk biedt een meer specialistische signalering van onderop in effecten van regelgeving en wetten en draagt bij aan de gezamenlijke inzet aan de voorkant van wet- en regelgeving. Dit netwerk is actief binnen Basisfunctie 2 – Belangenbehartiging en randvoorwaarden.

4.3 Landelijk Overleg Vrijwilligersorganisaties in de Zorg (LOVZ)

LOVZ is het NOV-netwerk van 22 grote en middelgrote vrijwilligersorganisaties met vrijwilligers in welzijn, zorg, hulp en ondersteuning. Het netwerk verbindt de aangesloten organisaties en versterkt hun gezamenlijke stem van vrijwillige inzet voor de ander in de samenleving. Het netwerk komt vier keer per jaar bij elkaar.

Vanuit dit netwerk zijn met VWS twee grote programma's tot stand gekomen. Samen Ouder Worden met deelname van 11 organisaties en de Maatschappelijke Stimuleringsregeling met 9 LOVZ-leden en NLZVE.

Het netwerk heeft vier kernfuncties:

1. **Snelle mobilisatie van samenwerking en inzet**

In het eerste jaar met Covid is razendsnel de inzet rond de kerst met #Eenkleingebaar gerealiseerd. Een ander voorbeeld is de oproep aan lokale vrijwilligers van 17 organisaties die zich gemeld hebben vanuit een oproep van het Nederlandse Rode Kruis. Het NRK reageerde op het signaal van ouderenbonden dat hulpvragen van ouderen niet werden beantwoord. De District Actie Centra (DAC's) van het NRK kregen toegang tot de vrijwilligerscoördinatoren en daarmee de vrijwilligers en hun specifieke expertise.

2. **Onderlinge kennisdeling**

Inzichten, producten en tools opgedaan of ontwikkelt door een organisatie worden gedeeld om elkaar slimmer maken in wat werkt.

3. **Ontwikkelen van een gezamenlijke visie**

4. **Reageren vanuit gezamenlijkheid op nieuwe beleidsontwikkeling**

Denk aan beleid en uitvoering zoals in het programma Wonen Ondersteuning en Zorg voor Ouderen of het reageren op beleidsadviezen zoals Anders leven en zorgen van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving.

Thema's 2023

- Positioneren van vrijwilligers in de toekomstvisie ouderenzorg in het programma Wonen Ondersteuning en Zorg voor Ouderen.
- Arbeidsmarktontwikkeling in relatie tot de informele inzet.
- Uitwisseling in werven en behoud van vrijwilligers, slim organiseren en besturen.
- Cultuursensitiviteit.
- Overdracht uitkomsten Samen Ouder Worden voor lokaal samenwerken.

4.4 Netwerk Ondersteuning Vrijwillige inzet (NOVi)

Alle vrijwilligerscentrales en lokale steunpunten vrijwilligerswerk ondersteunen en adviseren de sociale basis. Dat doen ze onder andere door het aanbieden van een goed werkende vacaturebank voor vrijwilligers en door persoonlijke bemiddeling naar passende vrijwilligersplekken. Daarnaast bieden vrijwilligerscentrales cursussen, workshops, online- en offline-bijeenkomsten of advies op maat aan voor vrijwilligers en maatschappelijke organisaties. Ook stimuleren en faciliteren ze onderlinge samenwerkingen en uitwisseling van kennis en ervaringen en betrekken ze andere partijen uit de gemeente of wijk. Ze zijn goed op de hoogte van maatschappelijke trends en ontwikkelen en vertalen deze door naar het dagelijks werk van vrijwilligersorganisaties. Bovendien zijn centrales vaak een belangrijk adviesorgaan richting de lokale overheden als het gaat over (de ontwikkelingen op het gebied van) vrijwillige energie en inzet in de samenleving. Er is een grote variatie in omvang en deskundigheid van vrijwilligerscentrales, waardoor de sector gebaat is bij veel uitwisseling en ook samenwerking.

Cijfers

In Nederland zijn er ongeveer 240 vrijwilligerscentrales en steunpunten, waarvan 143 op dit moment lid zijn van Vereniging NOV en 568 medewerkers van vrijwilligerscentrales hebben een account op het besloten deel voor centrales op het Platform Vrijwillige Inzet. Er zijn op dit moment in Nederland 14 actieve regionale netwerken van lokale vrijwilligerscentrales die op regelmatige basis bijeenkomen voor uitwisseling van kennis en ervaring, gezamenlijke activiteiten en onderlinge afstemming.

Focus in 2023

We zetten steviger in op het toegankelijker maken van het Platform Vrijwillige Inzet, stimuleren en verhogen het gebruik en de onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring. Dit doen we door on- en offline ontmoetingen te organiseren voor en met medewerkers om te netwerken en kennis te delen. Op thema is er al veel kennis en ervaring verspreid over het land. We vragen netwerken en individuele medewerkers

rondom onderwerpen als nieuwe vrijwilligers, vrijwilligersbeleid, positionering en waarde vrijwilligerscentrales, adviesvaardigheden binnen de vereniging kennis en ervaring te delen en samen te werken in het vinden van nieuwe oplossingen.

Tegelijkertijd maken we specifiek voor vrijwilligerscentrales de opbrengsten uit projecten en andere NOV-netwerken zichtbaarder. Naast 1-op-1 contact met vrijwilligerscentrales, beheren we de relatie actief door het regelmatig bijwonen van regionale overleggen.

Concrete activiteiten

In de eerste helft van 2023 bieden we twee sessies aan over waarde en impact(meting) in vervolg op de Conferentie Vrijwilligerscentrales 2022.

In de tweede helft van 2023 organiseren we twee sessie door experts (extern) op specifieke thema's waarbij ook onderlinge uitwisseling wordt gestimuleerd.

We bieden praktische tools en voorbeelden vanuit werkprogramma's aan, werken aan het inbedden en borgen van Expedities Nieuwe Gezichten in het aanbod.

Gezien ook de omloop van medewerkers op vrijwilligerscentrales en de regelmatige aanbestedingen voor de uitvoering van de ondersteuning van vrijwilligerscentrales, is er een grote behoefte aan een basisopleiding voor medewerkers.

- We inventariseren wat nodig is voor het ontwikkelen van een basisopleiding voor medewerkers.
- We geven advies en informatie over trends en ontwikkelingen op landelijk niveau met doorvertaling naar regionaal en lokaal niveau.
- We zetten in op een meer frequente communicatie binnen de branche door de maandelijkse nieuwsbrief en social media.

4.5 Partners en internationale netwerken van vrijwilligerswerk

Vereniging NOV werkt samen met partners voor specifieke activiteiten en doeleinden.

Samenwerking met de branche van filantropie. In de filantropie wordt het geven van geld aan goede doelen én het geven van tijd in de vorm van vrijwillige inzet samen gezien als belangrijke pijlers in de sociale samenhang en de kwaliteit van leven. Vereniging NOV werkt samen met de netwerken in de filantropie: Goede Doelen Nederland, FIN, SBF, Rotterdam School of Management en Geven in Nederland (GIN) van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Samenwerking met actieve bewoners. Vrijwillige inzet vindt plaats in steeds meer diverse juridische vormen. Naast de bekende verenigingen en stichtingen zien we een groeiend aantal initiatieven die zich als coöperatie, als een bewonersbedrijf, of een sociale onderneming (een BV) organiseren. Vele van de huidige grote landelijke vrijwilligersorganisaties zijn ooit ook begonnen als burgerinitiatief. Aan de weg timmerende informeel georganiseerde bewonerscollectieven worden in ons sterk overgeregelde Nederland in een kort tijdsbestek verplicht om zich te organiseren in een rechtspersoon, met alles wat daar bijhoort. Met een bestuur, met een set van afspraken en regulering etc. Bewonersinitiatieven zijn in hun kern van organiseren vrijwilligersorganisaties. Met het Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners (LSA), tevens lid van Vereniging NOV, delen we kennis en stemmen we activiteiten af.

Voorbeeld bij het opstellen van protocollen, uitleg van wet- en regelgeving en de bijdrage van de beide organisaties aan het festival 'We doen het samen'.

Internationaal. Vereniging NOV neemt deel aan de Europese netwerken van CEV en Volonteuropé en het mondiale netwerk IAVE. Vereniging NOV participeert met twee vrijwillige medewerkers in deze internationale netwerken. Op basis van kansen en aansluiting bij de thema's in het werkprogramma is het mogelijk om vanuit deze netwerken en met het kennen van mensen coalities te maken met meerdere Europese partners in door de EU gefinancierde projecten of programma's.

Vereniging van Verenigingen. NOV is lid van De Nederlandse Associatie (DNA). In dit netwerk vindt uitwisseling plaats met andere type verenigingen, zoals beroepsverenigingen en branches als de BOVAG, Horeca Nederland en vele anderen. Gedeeld thema is het vitaal en eigentijds organiseren van verenigingen, besturen en governance. De IVBB is een adviesbureau in dit netwerk en speler in de ondersteuning van verenigingen. Bij de invoering en in de ondersteuning van de WBTR werkt NOV met IVBB samen. De andere activiteit is het samenwerken in het groeiende Nationale Verenigingsonderzoek.

Adviseursnetwerk. Vereniging NOV biedt huisvesting aan het zelfstandige netwerk van freelance adviseurs en expert consultants en trainers in vrijwilligerswerk: het VITA-netwerk. Door de nabijheid is uitwisseling en samenwerking makkelijk te realiseren.

4.6 Platform Vrijwillige Inzet, communicatie

Een digitaal platform is het ondersteunende middel om mensen rond een onderwerp te verenigen, erover te informeren en om input op te halen. Het is ook het ondersteunende middel om campagnes, evenementen en bijeenkomsten te organiseren. Met relatief beperkte middelen is, vaak vanuit projecten, de afgelopen jaren gewerkt aan uitbreiding en verbetering van het Platform Vrijwillige Inzet, dat naast een functie voor de leden ook zeer nuttig is voor iederéén die iets met vrijwilligerswerk te maken heeft. Het Platform gaat steeds meer informatie bevatten en vraagt in 2023 om nieuwe afwegingen in functie en opzet

Korte vogelvlucht vanaf de start

Het Platform Vrijwillige Inzet is sinds de start in 2017 in 5 jaar tijd flink uitgedijd. In kennispagina's, in gebruikers, in interactieve pagina's, in kennisdeling, in het delen van documenten, goede voorbeelden, in het onderling delen van inspiratie en andere info, in activiteiten en nieuws, in besloten werkomgevingen voor deelnemers aan projecten, netwerken en externe organisaties. Er zijn "aparte" websites in het Platform ondergebracht: Nationale Vrijwilligersprijzen, Samen Ouder Worden, Mensen Maken Nederland (wordt momenteel uitgefaseerd), In Veilige Handen, Good Busy.

Het platform is succesvol met een groeiend aantal deelnemers, maar kritisch succesvol gezien de uitdijende informatieload. Beheer en onderhoud vragen substantieel tijd: ontwikkelen van content bij het doorontwikkelen of opstarten van projecten en programma's, de ontwikkeling van nieuwe functionaliteiten en bij software implementaties. Maar ook keuzes bij het beëindigen van projecten. Gericht evaluatie

van gebruikers en gebruikersbeheer vragen een stevige basis en veel overzicht om resultaten te borgen en toegankelijkheid, actualiteit en functionaliteit te waarborgen.

Minder zenden, meer uitwisselen

In de aanloop, doorloop en afloop van het Nationaal Jaar Vrijwillige Inzet is behoorlijk wat aandacht uitgegaan naar 'leveren en zenden' en veel minder op 'uitwisselen' op het Platform. In 2023 e.v. gaan we in de besloten omgevingen voor netwerken, te beginnen met het NOVi-netwerk van vrijwilligerscentrales, weer wat meer nadruk leggen op uitwisselen, van elkaar leren. Dat vraagt zowel centraal beheer als actieve inspanning van het NOV-team in het uitnodigen, stimuleren van de platformdeelnemers om ook daadwerkelijk deel te nemen en in het verzilveren en borgen van (potentiële en vaak onverwachte) producten die uitwisselen oplevert. Platform en nieuwsbrieven vullen elkaar aan. In 2023 zullen met regelmaat nieuwsbrieven uitgegeven worden om platformdeelnemers te informeren over nieuws en ontwikkelingen, zowel op het Platform als extern in de maatschappij. En daarbij ook uit te nodigen/te stimuleren om te delen op het Platform. Er zijn algemene nieuwsbrieven voor de totale community en specifieke voor bijv. de medewerkers van de centrales, of met een specifiek thema.

Gebruikersonderhoud

Ook in 2023 zullen we gebruikers benaderen die al geruime tijd niet meer hadden ingelogd. Om verschillende redenen blijkt een bepaald aantal accounts niet meer functioneel of om aanpassing te vragen. Daarmee verbeteren we de functionaliteit van en de betrokkenheid bij het Platform.

Naast de gebruikers vraagt het Platform ook technisch onderhoud van CMS, DMS, CRM als sociaal medium: overzichtelijk, opgeruimd, werkbaar en up-to-date. Dat vraagt andersoortige overzichten dan dat wat het systeem nu kan leveren om de content te overzien.

Meerjareninzet op structuur, vindbaarheid, toegankelijkheid

Voor de komende jaren willen we veel meer inzet kunnen plegen op onderhoud van de structuur, vindbaarheid en daardoor toegankelijkheid van onderdelen. En herstructureren/opnieuw inrichten waar dat nodig. Dat betekent zowel uren van de inhoudelijke medewerkers, als een kritische aanjaagfunctie door de beheerder.

In 2023 zetten we ook in op een systeem-upgrade van het platform naar de laatste versie, zodat functionaliteit en vormgeving aansluiten bij de eisen van deze tijd. De beheerder zet deze transitie in gang en begeleidt het proces.

4.7 Kennisboostweken en deskundigheidsbevordering

Investering voor de doorzet van de digitale Kennisboostweken en bijeenkomsten met een landelijk bereik. Op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren van Mensen maken Nederland, het Nationaal jaar Vrijwillige inzet welke uitvoering kreeg in de Covid jaren, zijn digitale webinars en korte workshops goed ervaren. NOV wil de landelijke kennis en informatie functie met een digital bereik voor veel mensen continueren. De thema's van de weken wordt bepaald op basis van actualiteit en behoeften. De content vooral mogelijk gemaakt door het zonder kosten delen van de kennis tussen organisaties en partners binnen het netwerk van NOV.

4.8 Gemeenten en SPUK

Integraal samenwerken via SPUK. Het ministerie van VWS wil verdere samenhang faciliteren tussen de verschillende onderdelen in het gezondheidsbeleid, sport, bewegen en de sociale basis. Meer ruimte en financiële verbindingen voor een integrale aanpak van gemeenten op deze terreinen. Doel is het terugbrengen van gezondheidsachterstanden door de stimulering van actieve deelname aan cultuur en het sport- en beweeggedrag van alle inwoners in Nederland, het bijzonder mensen in een kwetsbare situatie.

Vrijwilligers en hun organisaties, de gemeente en de rol van NOV:

- Stem geven aan de positie en rol van verenigingen naar gemeenten.
- Faciliteren van het contact en afstemming door lokale steunfuncties op de verschillende beleidsvelden in sport, cultuur, zorg/mantelzorg, natuur en vrijwillig jeugdwerk.
- Versterken netwerk- en overkoepelende functie van de vrijwilligerscentrale
- Verbindingen leggen tussen de landelijke koepelorganisaties in het lokaal samenwerken/integrerende afstemming.
- Dubbelfuncties van vrijwilligers zelf beter benutten als intermediaire mede actoren
- Gemeenten faciliteren in het strategisch meer benutten van de kennis en het maatschappelijke netwerk van de centrales.

Voor gemeenten is 2023 een ontwerpjaar waar zij een integraal plan van aanpak kunnen maken. Een brede beleidspraktijk laat zien dat verenigingen en vrijwilligersorganisaties hier niet altijd in bereikt en betrokken worden. Terwijl zij wel een brede preventieve werking hebben.

Om deze verenigingen en organisaties wel aan te laten haken bij de integratie van beleid en uitvoering in de gemeente richt NOV zich op twee acties:

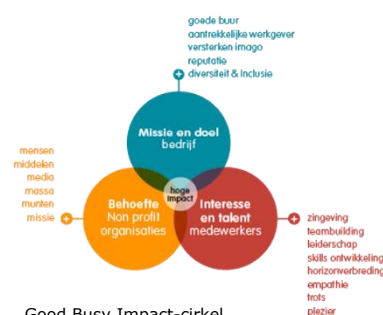
1. Met de VNG en VSG/NOC*NSF afstemmen en acties uitzetten hoe verenigingen door gemeenten beter bereikt kunnen worden.
2. Samen met een voorhoede groep van Vrijwilligerscentrales/steunpunten agenderen en inspireren hoe zij in hun lokale functie een rol kunnen pakken in het meer integraal beleidsmatig afstemmen met andere steunfuncties en in het doen positioneren en verbinden van activiteiten door de vrijwilligersorganisaties.

Activiteit B: Good Busy

Meer schouders zijn nodig om de maatschappelijke uitdagingen tegemoet te treden. De overheid kan het niet alleen. Om de sociale basis te verstevigen zijn onder meer sterke maatschappelijke initiatieven/organisaties nodig. En een samenleving met meer oog voor de menselijke maat.

Weinig wordt, in het kader van het verstevigen van de sociale basis, gesproken over de rol van bedrijven. En dat terwijl bedrijven met hun mensen (vrijwillige inzet hands-on en expertise), middelen, munten en hun netwerk een enorm potentieel bieden in het versterken van maatschappelijke initiatieven en samen bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.

In de *sweetspot* van de behoeften van de samenleving, die van het bedrijf en de interesse en het talent van de medewerkers, zit een enorm potentieel aan impact. Met het programma Good Busy (gestart tijdens het Nationaal Jaar Vrijwillige Inzet 2021) inspireert en faciliteert Vereniging NOV het bedrijfsleven om zich met hun medewerkers vrijwillig in te zetten. En hiertoe te komen tot meer en duurzamere samenwerkingen met maatschappelijke organisaties.

Good Busy Impact-cirkel

Uit de praktijk: Happy people

Facilicom is één van die betrokken bedrijven waar alle elementen uit de Good Busy impact-circle samenkomen. Hun activiteiten dragen bij aan een betere samenleving en meer verbondenheid tussen mensen in de samenleving. Hun medewerkers doen transformatieve ervaringen op (belangrijk uitgangspunt van Good Busy) en voor Facilicom wordt hun rol als aantrekkelijke werkgever en betrokken bedrijf versterkt. [Lees hun verhaal hier.](#)

Medewerkersvrijwilligerswerk is een fantastisch middel om hier vorm aan te geven; met *hands-on* vrijwilligerswerk en door de *probono* inzet van hun kennis. Op een wijze die waarde toevoegt voor alle partijen.

Uit onderzoek van Geven in Nederland uit 2022 blijkt dat vrijwillige inzet van medewerkers door bedrijven een kansrijke bron van nieuwe inzet kan zijn. Want circa 20% van de bedrijven doet aan medewerkersvrijwilligerswerk. Uit de ervaring die Good Busy in de afgelopen jaren heeft opgedaan, blijkt dat veel meer bedrijven ook deze ambitie hebben en op zoek zijn naar manieren om invulling te geven aan deze kant van hun maatschappelijke bijdrage, maar dat ze de ervaring en het netwerk missen om dit zelf goed op te zetten.

Het belang van een onafhankelijke rol

De onafhankelijke rol van NOV-Good Busy hierin is nodig. Er is geen andere organisatie of gremium die vanuit een onafhankelijke landelijke paraplu:

- Kan Agenderen
 - Samenwerkingen aangaat met landelijke koepels zoals VNO-NCW / MKB NL, Vereniging NVP en andere beroepsorganisaties
 - Onderzoek doet in het belang van alle stakeholders. Denk hierbij aan Geven in Nederland 2024 waar dankzij Good Busy veel meer focus medewerkersvrijwilligerswerk komt
- Kan Verbinden
 - Bedrijven samenbrengt zodat ze van elkaar leren en ook gezamenlijk acties oppakken
 - Bedrijven belangeloos de weg wijst in het maatschappelijk veld
 - Intermediaire/bemiddelende organisaties tussen bedrijven en maatschappelijke organisaties samenbrengt om elkaar te versterken en medewerkersvrijwilligerswerk bekender te maken
- Een platform biedt voor Kennis en Tools
 - Bedrijven willen wel, maar ze weten niet hoe en waar ze moeten zijn
 - Waar bedrijven onderling kennis kunnen uitwisselen
 - Waar internationale inzichten worden vertaald naar Nederlandse context
- De focus kan hebben op zowel bedrijfsleven als maatschappelijke organisaties
 - Zowel maatschappelijke initiatieven als bedrijven zijn nodig voor versterking van de sociale basis. Dus èn de bedrijven in beweging brengen met Good Busy en tegelijkertijd vanuit NOV de maatschappelijke initiatieven faciliteren in het samenwerken met bedrijven (*zie Good Work, onderdeel van activiteit A*).

B.1 Inzet 2023

Bedrijven, en zeker MKB-bedrijven, zijn op sociaal gebied al heel actief. Ze zijn zich er echter vaak niet van bewust en spreken er ook niet over. Voorzitter MKB NL, **Jacco Vonhof**, zei hier recent, tijdens de Adviesraad van Good Busy, het volgende over:

"Maak het onzichtbare zichtbaar".

Zijn opdracht aan Good Busy en zijn eigen organisatie is om te werken aan de bewustwording van ondernemers zodat zij 'bewust bekwaam' worden. Door te laten zien wat al gebeurt, te stimuleren om dit te delen en de waarde van die inzet zichtbaar te maken.

2023 is het 3e jaar van de Good Busy-beweging. Het is een verandertraject dat tijd nodig heeft. Het meerjarig doel is om medewerkersvrijwilligerswerk een vanzelfsprekend onderdeel van de bedrijfsvoering van ieder bedrijf te laten zijn. Want meer lokale samenwerking tussen bedrijven en maatschappelijke initiatieven draagt bij aan brede welvaart, sterkere sociale basis en de duurzame ontwikkelingsdoelen.

Focus in de komende jaren:

Focus 2023	Het onzichtbare zichtbaar maken: opschalen met name in MKB door partners en opinionleaders die Good Busy in hun netwerk oppakken
Focus 2024	Anderen zetten medewerkersvrijwilligerswerk op hun agenda: Verankeren bij diverse partners en stakeholders (ook kennisinstututen). Onderzoek GIN 2024.
Focus 2025	Blijvend kennisdelen, verbinden en agenderen van de waarde van medewerkersvrijwilligerswerk
Focus 2026	Vergroten kennisdelen, verbinden en agenderen van de waarde van medewerkersvrijwilligerswerk in samenwerking andere partijen Onderzoek GIN 2026
Focus 2027	Verankeren kennisdelen, verbinden en agenderen van de waarde van medewerkersvrijwilligerswerk

B.2 Stakeholders

Naast de doelgroep van Good Busy – bedrijven – werkt Good Busy samen met diverse partners. Door het opzetten van slimme samenwerkingen vergroot NOV haar netwerk en gaan we met meer organisaties aan de slag om aandacht te geven aan de waarde van medewerkersvrijwilligerswerk. In onderstaande stakeholderanalyse wordt geschetst wie de bestaande partners en stakeholders zijn en waar nog kansen liggen om ons netwerk te vergroten.

Stakeholderanalyse

Partners-stakeholders	
<ul style="list-style-type: none"> Koploperbedrijven: zoals Vattenfall Foundation, Bizzomate, Facilicom, Deloitte Impact Foundation, DLL Wetenschap: RSM en VU (filantropie, Geven in Nederland) MKB NL en VNO-NCW Beroepsorganisaties NVP (HR) en Logeion (Communicatie) Ministerie VWS 	<ul style="list-style-type: none"> Leden Adviesraad Good Busy Partners probono inzet vanuit bedrijfsleven zoals Greenhouse, User Intelligence Landelijke en lokale intermediairs (o.a. vrijwilligerscentrales) Filantropie: FIN en Dikke Blauwe Financiers uit bedrijfsleven
Prospects	
<ul style="list-style-type: none"> KvK NL Ondernemeet Maatschappelijk (via VNO-NCW MKB NL) Opleidingen HRM Vereniging van CSR managers Goede Doelen Nederland MVO NL MDT 	<ul style="list-style-type: none"> ZZP NL en Happy planet ZZP ('als branchevereniging') Werkgeversvereniging AWWN, OR Ondernemersverenigingen Opinion leaders in HR, CSR, Communicatie Media Serviceclubs (de landelijke organisatie) Lange termijn: vakbonden

B.3 Activiteiten 2023

In 2023 zal Good Busy voortbouwen op haar activiteiten die de afgelopen jaren zijn opgezet en hanteren we drie belangrijke pijlers

- Kennis delen
- Verbinden
- Agenderen

KENNIS DELEN	
Onderzoek GIN 2024- special medewerkersvrijwilligerswerk. Met klankbordgroep bedrijven o.l.v. Good Busy	Meer inzicht, bekendheid en betrokkenheid van bedrijven bij GIN
Bieden en toegankelijk maken van onafhankelijke hoogwaardige kennis van (inter)nationale experts (o.a. via snackables)	Meer handvatten en tools voor bedrijven om een volgende stap te zetten
Doorontwikkelen wegwijzer voor bedrijven naar lokale intermediairs en maatschappelijke organisaties	Bedrijven vinden makkelijker hun weg
Webinars/events voor bedrijven met pilots met maatschappelijk thema als uitgangspunt. Bv Geldzorgen of eenzaamheid	Verhogen kennisniveau, bedrijven helpen elkaar
VERBINDEN	
Verbinden van bedrijven door middel van Kenniscafé's en bijeenkomsten	Door synergie zetten meer bedrijven een volgende stap op het gebied van MVW
Slimme samenwerkingen verder ontwikkelen en nieuwe opstarten (zoals met kennisinstututen en KvK)	De kleine Good Busy rader zet grotere raderen in beweging
Een pilot met Good Busy Buddy (Ervaren ondernemers helpen elkaar op het gebied van medewerkersvrijwilligerswerk)	Het verbinden van peer tot peer vragen en stimuleren van verbindingen tussen bedrijven om samen maatschappelijke vraagstukken op te pakken
Via intermediair netwerk lokale samenwerkingen stimuleren	Meer lokale verbindingen die sociale basis versterken
AGENDEREN	
Adviesraad van koplopers uit MKB, Corporates en MKB NL/VNO-NCW	Ambassadeurs en verbinders naar politiek en opinionleaders
Onderzoek onder MKB-ondernemers	Meer inzicht in de relatie tussen MKB en sociale impact
Opinionleaders/koplopers spreken over medewerkers vrijwilligerswerk en impact op grote podia	Bewustwording, goed voorbeeld, groot bereik

Snackable

Een snackable is een manier om de Kennis die Good Busy biedt op een speelse en laagdrempelige wijze bij een breed publiek over het voetlicht te brengen. In een oogopslag krijg je de basis van de informatie aangeboden en wil je er meer over weten, dan kan je met 1 klik verder lezen op de website van Good Busy en nog veel meer achtergrondinformatie over dat onderwerp vinden.

Kenniscafé's

Soms voelt het voor een ondernemer alsof zij het enige bedrijf zijn dat aan de slag wil met social impact. De behoefte aan uitwisseling met en leren van andere ondernemers is groot. Het vinden van herkenning bij gelijkgestemden en het uitwisselen van tips en tricks zorgt voor nieuwe energie. De Kenniscafé's van Good Busy zijn een schot in de roos. Wij brengen in online sessies deze betrokken ondernemers bij elkaar en vergroten hun kennis en hun netwerk. Synergie is hier het sleutelwoord.

B.4 Looptijd van de subsidie

Voor het vervolg van het programma Good Busy stellen wij een meerjarenaanpak voor met een looptijd van 1 januari 2023 t/m 31 december 2027.

B.5 Resultaten

Het programma Good Busy gaat over het bieden van mogelijkheden tot gedragsverandering en het vergroten van social impact. Bijgaand een doorkijk naar de impact na 5 jaar.

Output; directe resultaten van de activiteiten

- Er is een onafhankelijk centraal informatiepunt op het thema medewerkersvrijwilligerswerk met hoogwaardige kennis
- Meer bedrijven doen medewerkersvrijwilligerswerk
- Hogere participatiegraad bij deelnemende bedrijven
- Medewerkers en bedrijven komen in contact met mensen die ze normaal niet tegenkomen

Effecten

- Bij bedrijven verandert de houding ten aanzien van medewerkersvrijwilligerswerk.
- Bedrijven weten beter de weg in het maatschappelijk veld
- Bedrijven weten elkaar te vinden in maatschappelijke projecten en leren van elkaar
- Intermediairs werken meer samen onderling en met maatschappelijke organisaties

Hogere Effecten: die niet direct door de activiteiten van Good Busy komen maar waaraan Good Busy wel bijdraagt.

- Meer lokale samenwerkingen tussen bedrijven en maatschappelijke initiatieven
- Meer bedrijven zijn zich bewust van hun maatschappelijke rol
- Draagt bij aan meer diversiteit en inclusief denken, empathie en verdraagzaamheid
- Draagt bij aan een brede welvaart en de duurzame ontwikkelingsdoelen

Uit de praktijk

Vattenfall Foundation start in corona-tijd met een actie voor LINDA Foundation om gezinnen die leven in (on)zichtbare armoede te verrassen met een pakket. In 2022 horen ASML, NN Group en DHL Cares tijdens een Good Busy Kenniscafé van deze actie en een mooie samenwerking ontstaat. Een groot succes. [Lees het verhaal hier.](#)

Activiteit C: Beroepsmatige ondersteuning coördinatoren vrijwilligerswerk

In grote delen van de samenleving is er een grotere vraag naar vrijwillige inzet voor activiteiten, zorg, hulp- en dienstverlening. Zowel bij vrijwilligersorganisaties, maar ook in beroepsmatige organisaties die met (veel) vrijwilligers werken. Het gaat over de inzet in het sociale domein en de zorg, maar ook over onderwijs, bibliotheek, sport, veiligheid (politie, brandweer, reddingswezen) natuur en bijvoorbeeld cultuur.

Specifieke uitdaging in de zorg

In de zorg gaf de dialoognota Ouder worden 2040^[1] de bovenstaande ontwikkeling al scherp aan. In de recente beleidsbrieven van VWS in het programma Wonen Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) staat het gegeven van de zorgkloof verder uitgewerkt. Ook de Raad voor volksgezondheid en Samenleving (RVS) bepleit in haar recente advies Beter leven, beter zorgen een optimaal samenspel in het netwerk van en rond de cliënt tussen mantelzorgers, vrijwilligers en beroepskrachten.

De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- De vraag naar georganiseerde vrijwillige inzet neemt proportioneel toe naarmate de werknemersschaarste op de arbeidsmarkten in de verschillen sectoren toeneemt.
- In de zorg zet deze trend extra hard in vanwege de dubbele vergrijzing.
- Er is een grotere aanspraak op zelforganisatie en collectieve verantwoordelijkheid door vrijwilligers en bewoners zelf.
- D aanspraak op activiteiten en diensten bij de bestaande vormen van voorziening neemt in de buurt en wijk toe. Denk aan gebruik en beheer van buurt/dorpsaccommodatie, buurt/dorpsvervoer, buurt/dorpsbibliotheek, groen-natuur, landschapsonderhoud, etc.
- De demografische ontwikkeling laat zien dat er per 65-plusser steeds minder mensen in de werkende leeftijd zijn.
- In de zorg is parallel daaraan nog de ontwikkeling dat er steeds minder mantelzorgers beschikbaar zijn. In 2040 is dat bij een veel grotere doelgroep meer dan gehalveerd.

Langlopende trend

Linksom of rechtsom neemt de vraag naar meer mensen al jaren toe. Dit komt ook omdat het aantal uren dat mensen vrijwillige inzetten terugloopt. In 15 jaar tijd is het gemiddelde aantal uren van inzet van 6.0 uur teruggelopen naar 4.2 uur. Op een totaal van bijna zeven miljoen vrijwilligers is dit een gigantisch aantal uren. Dus alleen al dezelfde activiteiten bieden, vraagt meer mensen dan eerder, nog los van de toenemende vraag naar activiteiten/diensten. In de zorg en het sociale domein neemt deze vraag ook sterk toe door keuzes als die van het langer thuis wonen van ouderen.

De coördinator vrijwilligerswerk vervult de noodzakelijke spilfunctie in het voorzien in deze toegenomen en sterk toenemende vraag. Dat vraagt een steeds grotere competentie, kwaliteit en vakmatigheid in het organiseren van genoeg opgeleide vrijwilligers om een duurzame inzet reëel te laten zijn.

COVID als extra nadelige ontwikkeling

Voorals oudere vrijwilligers hebben in de COVID-periode, waarin activiteiten stil lagen en de dreiging van het virus groot was, hun afwegingen gemaakt in het wel of niet continueren van hun vrijwilligerswerk. Voor velen was het ook een afgedwongen moment van bezinning op het wel of niet continueren van hun inzet gezien hun leeftijd. Dat is waarneembaar bij musea, in het cultureel erfgoed, in de sport en ook in de zorg- en welzijnsinzet. Andere vrijwilligers geven aan wel weer terug te keren als het risico op besmetting en de risico's daarvan minimaal zijn, maar COVID is niet weg. Een schatting is dat 20% van de oudere vrijwilligers definitief is afgehaakt. Zie het door NOV daartoe gehouden onderzoek^[2]. Het werven en behouden van een meer diverse vrijwilligers in bredere en reikwijdte qua leeftijd is belangrijk, maar dit kost een investering van meerdere jaren. Het vraagt een forse innovatie en het doorbreken van vaste werkwijzen in het organiseren van vrijwilligers. Deze innovatie in het vinden en organiseren van vrijwilligers vraagt nieuwe en andere competenties van de organisatie als geheel en de coördinator vrijwilligerswerk in het bijzonder.

Wat heeft de maatschappij nu nodig?

Er is behoefte aan voldoende vrijwilligers die toegerust zijn op hun taak, passend bij hun motivatie en mogelijkheden van inzet in tijd en wijze van tijdsbesteding. We hebben het dan over management en coördinatie in een vorm van co-sturing van vrijwilliger en coördinator samen, naast of in de plaats van hiërarchische aansturing en geen zelfsturing. Er is extra aandacht nodig voor de specifieke eigenheid van het werken met en coördineren van vrijwilligers, met aandacht voor het opleiden, introduceren en begeleiden van vrijwilligers en het samenwerken met de beroepskrachten in de sectoren.

Netwerksamenwerking tussen beroepsmatige en vrijwillige inzet vraagt professionaliteit in de functie van de coördinator vrijwilligerswerk als vak. Een goed onderling netwerk ter verbetering en innovatie van het vakgebied en beroepserkenning door aanverwante stakeholders van werkgevers, vakbonden, financiers (o.a. (gemeentelijke) overheden en/of Zorgverzekeraars), ouderenbonden, onderwijsinstellingen en vrijwilligerscentrales is nodig.

De coördinator vrijwilligerswerk op het snijvlak van DMO en DLZ

Gezien de demografische ontwikkeling en de parallellen in de ontwikkelingen van zowel ouderen die thuis wonen als in een verpleeghuis, zijn beide directies vanuit de WMO en de WLZ stakeholders waar het gaat over het positioneren van de rol van vrijwilligers in het domein van welzijn en zorg.

De coördinator vrijwilligerswerk speelt op lokaal instellingsniveau een belangrijke, verbindende en uitvoerende functie voor de inzet van mensen als vrijwilliger. Niet alleen door het beleid van de eigen organisatie te beïnvloeden en ten uitvoer te brengen, maar ook door een bijdrage te leveren aan rijksbeleid: participatiewet, Inburgering en de Maatschappelijke Diensttijd. Het betreft de plaatsing van en het bieden van werkervaringen voor mensen in de tegenprestatie, inburgering vanaf dag één van asielzoekers en statushouders, maar ook het bemiddelen bij werknemersvrijwilligerswerk en het bieden van een vrijwilligersplek bij re-integratietrajecten. Bij jongeren gaat het om het bieden van maatschappelijke inzet in het kader van de Maatschappelijke Diensttijd én kennismakingmaking van jongeren met het vak van de zorg.

Al deze verschillende beleidsinspanningen van de overheid en het bedrijfsleven, en daarmee de effectiviteit ervan, worden in de praktijk mede waargemaakt door juist de rol en functie van de coördinator vrijwilligerswerk. Investeren in dit beroep en vak levert dus een brede maatschappelijke impact op.

Kern van het vraagstuk

1. Het vinden en boeien van meer en goed toegeruste vrijwilligers vraagt slimmer, beter, vakmatige organiseren/coördineren van vrijwilligers
2. Mensen met afstand tot de arbeidsmarkt (lage SES, statushouders, mensen met een psychiatrische achtergrond) hebben begeleiding nodig bij hun vrijwillige inzet. Met vrijwillige inzet werken zij aan zelfwaarde en het boven brengen van eigen talenten. De coördinator vrijwilligerswerk is een spil in dit veld van tegenprestatie, inburgering en toeleiding.
3. Door arbeidstekorten en vacatures in de beroepsformatie wordt er gekeken naar extra en een grotere functionele inzet van vrijwilligers. De coördinator vrijwilligerswerk heeft een belangrijke strategische functie om kansen en mogelijkheden te benutten, maar ook te staan voor de morele eigenheid van vrijwillige onbetaalde inzet.

Van secundair naar primair

Bij meerdere zorgorganisaties waren vrijwilligers vooral actief op de secundaire taken als ontspanning, recreatieve activiteiten of tuinonderhoud. Waar een organisatie vrijwilligers in gaat zetten in het primaire proces, bijvoorbeeld als maatje in de (extramurale) psychiatrische zorg, verschuift ook de functionele positie van de coördinator vrijwilligerswerk van een uitvoerend niveau naar een staffunctie die verbonden is met het management. Dat vraagt ook een andere competentie van de coördinator vrijwilligerswerk.

C.1 Inzet 2023

Gezien de urgentie in veel sectoren en in die van de zorg is er geen jaar meer te verliezen. Met deze activiteit zetten we in op een meerjarige investering in het vinden en organiseren van vrijwilligers in de verschillende sectoren.

Bestuurlijke alliantie tussen verenigingen AGORA en NOV

AGORA is de beroepsvereniging van coördinatoren vrijwilligerswerk. Een vereniging van rond de 280 leden in nu nog met name zorg en welzijn, maar bijvoorbeeld ook in de bibliotheek en natuur. Het is een 'voor-ons-door-ons' vereniging met een coördinerend vrijwilligersbestuur zonder een betaalde kracht en bureauorganisatie. Zij zijn daarmee kwetsbaar en hebben weinig armslag, maar weten desondanks wel een sterke functie te vervullen. AGORA zit op meerdere plekken aan tafel bij en met NOV, zoals in het Landelijke Overleg Vrijwilligersorganisaties in de Zorg (LOVZ) en het Platform

Uit de praktijk

De Hoop in Dordrecht

In deze ontwikkeling is een illustratief voorbeeld te geven van een zorgorganisatie gericht op de doelgroep van mensen met een verslaving. Daar functioneert lange tijd een groep vrijwilligers in verschillende ondersteunende rollen. Nu kijkt de organisatie naar hun primaire proces. Cliënten zijn korter intramuraal en het behandlungsproces is in toenemende mate extern in de eigen leefomgeving en sociale context. De organisatie zet in op het werven van vrijwilligers in de rol van buddy. Dit vraagt om een ander vrijwilligersbeleid, andere werving, andere training en andere structuur. En ook om een andere samenwerking: namelijk met veel meer lokale/wijkgebonden partners en spelers in het leven van hun cliënten.

Vrijwilligerstalentmanagement en validering. NOV faciliteert een besloten community op het Platform Vrijwillige Inzet voor de AGORA-leden. Zij hebben moeilijk toegang tot de ministeries, werkgevers- en belangenorganisaties in de domeinen van vooral zorg en welzijn. Beroepsmatige ondersteuning van AGORA vanuit NOV geeft een lift aan het positioneren van het vak van de coördinator vrijwilligerswerk in de breedte.

Vraagstuk en uitdaging

Met de decentrale uitvoering van meerdere sectoren ligt er meer dan ooit de uitdaging om de vrijwillige inzet lokaal en integraal beter bij elkaar te brengen. Dit gaat ook om een beter samenspel en afstemming tussen de onbetaalde (vrijwillige) inzet en de beroepsmatige inzet. Als NOV zien wij een toenemend belang om op het vlak van het vak van vrijwilligersmanagement een duurzame en structurele kwalitatieve inzet te bieden vanwege alle dwarsverbanden in de vraagstukken, de competenties en de uitdagingen waar al deze coördinatoren voor staan. Veelal moeten ze met minder geld meer vrijwillige inzet realiseren in taken en diensten waar een grote complexiteit en mate van deskundigheid van die vrijwilliger mee is gemoeid.

Het vak van de coördinator vrijwilligerswerk krijgt vorm op uiteenlopende plekken in het overheidsbeleid (WLZ en Wmo, Jeugdzorg, Participatiewet), in het domein van de opleidingen (post HBO), in belangenbehartiging naar werkgeversorganisaties (MO-groep/Actiz/zorgthuisnl) en in de lokale dynamiek.

Uit de praktijk: Hoogeveen

Op een strategiedialoog van Vrijwilligers Hoogeveen, de gemeente en NOV ging het gesprek over ondersteuningsvragen bij vrijwillige inzet. Twee van de zes tafels werden bezet door professioneel werkende/coördinatoren in de zorg met vrijwilligers. Kernthema's en behoeften waren: vinden en binden van vrijwilligers, werven van jongeren, onderlinge samenwerking en met informele zorg, deskundigheidsbevordering/vakscholing.

Structuur

NOV is net als AGORA een vereniging met de Algemene Ledenvergadering als hoogste en besluitvormend orgaan. Tussen de verenigingen kan een meerjarige alliantie en samenwerking worden aangegaan.

AGORA behoudt haar juridisch zelfstandige positie met de eigen vereniging, bestuur en financiën. De werkplannen en uitvoering daarvan worden in de werkorganisatie van NOV geïntegreerd.

Dat betekent facilitering vanuit NOV-bureau op de gebieden van beroepsontwikkeling, positionering, communicatie, financiën, ledenadministratie en het verbinden en ondersteunen van de verschillende regionale en lokale netwerken. In gesprekken met VWS over de instellingssubsidie van 2022 is dit eerder uiteengezet en toegelicht.

C.2 Activiteiten 2023

Ondersteuning op incorporatie in beleid

We willen als eerste beginnen met het positioneren van de coördinator vrijwilligerswerk in het beleid in de sectoren zorg en het sociale domein. Bij het departement VWS, Zorgverzekeraars, brancheorganisaties, opleidingen van medewerkers in deze sectoren.

Voor het eerste jaar betekent dit het leggen van contacten, gezicht geven aan het belang van het goed regelen van het vak van de coördinator vrijwilligerswerk. We maken een meerjarenplan hiervoor met de coördinatoren, AGORA en de stakeholders, voortbouwend op een erkend beroepsprofiel en een variatie aan formele opleidingen. De ontwikkellijn loopt van de beroepsgroep zelf naar het versterken van bestaande modulen in onder andere de opleidingen van het sociaal werk en management in de zorg. Daarnaast het ontwikkelen van een specifieke post-HBO of masterstudie op dit vakgebied. Dit vraagt een langetermijnperspectief.

In het meerjarenperspectief wordt deze lijn binnen de zorgsector ook opgepakt voor de andere sectoren van bijvoorbeeld cultuur en natuur.

Programmatische kwaliteitsverbetering van het organiseren en coördineren van vrijwilligers

Het programmatisch matchen van de landelijke netwerkfunctie van NOV met het netwerk van AGORA betekent dat we ondersteuning bieden op de programmering van bijeenkomsten van de coördinatoren in het netwerk van AGORA én de netwerken van NOV, te beginnen bij die van de vrijwilligerscentrales en zorgvrijwilligersorganisaties. Bij actuele thema's zetten we direct in op deze combinatie. Voorbeelden zijn lokale samenwerking tussen informeel en formeel, structuur van scholing en training, meten van rendement en effectiviteit en medezeggenschap.

C.3 Looptijd van de subsidie

Een voorgestelde meerjarenaanpak met een looptijd van 1 januari 2023 t/m 31 december 2027.

C.4 Resultaten

Het effect en impact van het versterken en verstevigen van de functie (en de coördinatoren vrijwilligerswerk zelf) is dat we in de toekomst, te beginnen bij de intramurale zorg, over voldoende vrijwilligers blijven beschikken. Over vrijwilligers die niet alleen beschikbaar zijn, maar ook goed toegerust op hun vrijwilligerstaken.

- Omzetten van de terugval in aantallen vrijwilligers, door bijvoorbeeld de effecten van COVID 19 en de uitstroom door de veroudering van de vrijwilligers, naar inzet van nieuwe groepen vrijwilligers en nieuwe vormen van inzet.
- Betere positionering van en deskundigheid in het organiseren van vrijwilligers. Te beginnen in de intramurale zorg, het sociale domein en daarna naar ook andere sectoren.
- Eerste positionering van de coördinator vrijwilligerswerk bij gemeenten in de functie van vrijwilligerswerk zoals we die zien in de Tegenprestatie, de inburgering en het bieden van kansen van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.
- AGORA is de gesprekspartner voor stakeholders om gezamenlijk verder te werken aan het beroepsprofiel en de brede erkenning daarvan.
- Ook financiers zien en erkennen het nut van de functie. In de zorg zijn dat bijvoorbeeld zorgverzekeraars, werkgeversorganisaties en in het beleid van VWS bij

de directies MO en LZ. Voor andere sectoren willen we hetzelfde bereiken bij een vergelijkbare mix van actoren en beslissers.

- We zijn medeorganisator van jaarlijks vier momenten en wijzen van deskundigheidsbevordering voor de coördinatoren vrijwilligerswerk in samenhang met de regionale netwerken van AGORA, de regionale netwerken van NOV (vrijwilligerscentrales) en het programma Samen Ouder Worden/WOZO.

^[1] Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Directie Langdurige Zorg (DLZ), Februari 2021 | Publicatie-nr. 130317

^[2] Behoud van oudere vrijwilligers na de corona crisis, oktober 2021:
<https://www.vrijwilligerswerk.nl/nieuws+en+blogs/2070118.aspx?t=Oudere-vrijwilligers-behouden-Zet-in-op-contact->